

21. yüzyılda da insanlığın
önünde duran alternatif:
Ya sosyalizm, ya barbarlık!

Sosyalizm mücadelesinde
Bolşevik Parti en önemli
araç, en önemli silahtır.

İşçiler, emekçiler;

**Bolşevik Parti
silahına sarılın!
Bolşevik devrim
mücadelesinde
yerinizi alın!
Bolşevik saflarda
birleşin!**

BOLŞEVİK PARTİZAN

BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI İÇİN - JÎ BO SAZBÛNA PARTİYA BOLŞEWİK

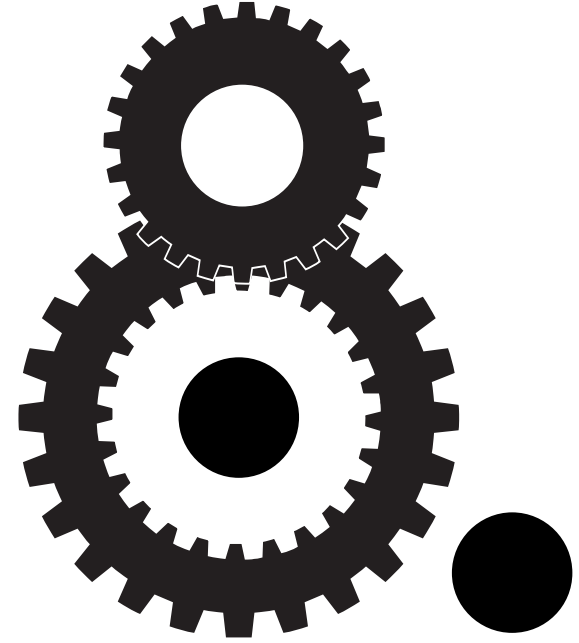
**BOLŞEVİK
PARTİZAN**

Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! • Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!
Karkerên hemû welatan yekbin! • Karkerên hemû welatan u gelên bindest yekbin!

► Sayı / Hejmar: 149

► Ocak / Çile 2006

► Fiyatı: 7,5 YTL

KONGRE YAPILDI!

**Fabrikalar kalemiz,
yaşasın bolşevik mücadelemiz!**

- 3 BOLŞEVİK PARTİ 8. KONGRESİ YAPILDI...
**Ya bolşevik devrimler ve sosyalizm;
ya emperyalist barbarlık içinde çöküş!**
- 8 SİYASİ RAPOR
Siyasi gelişmeler üzerine
- 46 Bolşevik İnisiyatif Almanya'nın mesajı
- 47 İŞTE BİZİM KİMLİĞİMİZ:
İnsanız, işçiyiz, köylüyüz, emekçiyiz!
- 51 Sol içi ilişkilerde şiddeti dışlamanın yolu...
- 58 HKP/ML'NİN ORTAK AÇIKLAMA ÖNERİSİ:
**Dünya Ticaret Örgütü'nün
Hong Kong'ta yapacağı
Bakanlar Konferansı'na karşı birleşelim!**

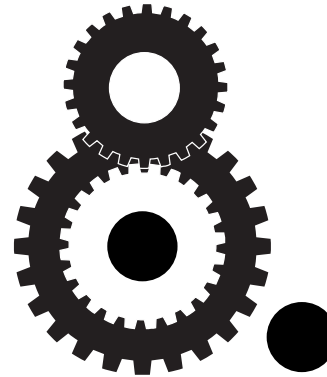
**BOLŞEVİK
PARTİZAN**

V.i.S.d.P&Yazışma Adresi: K. İnan • 12 Rue de Rome, Boite Postale No: 287, 67000 France
İnternet Adresi: www.geocities.com/bolsevik_partizan
E-Mail Adresi: bpnkt@web.de · Tel. & Fax: 0033 (0) 388 60 74 04
Fiyatı: 7,5 YTL, £ 1.50, 2 EURO

BOLŞEVİK PARTİ 8. KONGRESİ YAPILDI...

Ya bolşevik devrimler ve sosyalizm; ya emperyalist barbarlık içinde çöküş!

KONGRE

Kuzey Kürdistan ve Türkiye'nin bütün milliyetlerinden işçileri, köylüleri, sömürülen, ezilen kadın-erkek emekçi insanları sözümüz size...

Bütün dünyanın işçileri ve ezilen halkları sözümüz size...

Size bir 29 Ocak'ta sesleniyoruz. Bundan 85 yıl önce, 29 Ocak 1921'de kemalist Türk burjuvazisi, daha henüz emperyalist işgale ve Türkiye'nin bütünüyle sömürgeleştirilmesine karşı "Kurtuluş Savaşı" içinde iken, bu milli savaşı aynı zamanda bir sosyal kurtuluş savaşı olarak yürütmek isteyen komünistlere karşı hunharca saldırdı. Henüz

KONGRE

kuruluş aşamasında bulunan Türkiye Komünist Partisi'nin 15 yöneticisi kemalist Türk burjuvazisinin kiralık katilleri tarafından barbarca katledildiler. "Mazlum Türkiye'yi kurtaracak ancak kızıl inkilaptır.

Kahrolsun buna karşı duran kara kuvvetler!" diyen, Türkiye'de "Amelle, Rençber ve Askerlerinin Hükümet ve Cumhuriyeti" için mücadele edenler, 29 Ocak 1921'de "Kara Kuvvetler" tarafından taranarak Karadeniz'in karanlık sularına gömüldüler. Onları öldürenler, böylece sosyalizm-komünizm mücadelesini durduracaklarını sanıyorlardı. Yanıldılar. Komünizm davasının genç, deneyimsiz, örgütlü gücü çok ağır bir yara aldı. Yenildi. Fakat sosyalizm-komünizm davası durdurulmadı. Türkiye Komünist Partisi'nin kurucusu Mustafa Suphi ve 14 yoldaşının davasının sürdürücüleri;

*"Kazıdık Onbeşlerin ismini,
kanlı kızıl bir mermere!...
Bir çelik aynadır gözlerimiz,
Onbeşlerin resmini
görmek isteyenlere..."*

diyerek sürdürdüler savaşımını. Bu mücadele burjuvazinin ağır saldırıları, burjuvazinin baskıları karşısında dayanamayıp saf değiştirenler, sosyalizm-komünizm davası için mücadele edenlerin yaptıkları bir dizi hataların, sapmaların da vb. katkıları sonucu, 1950'li yılların

başlarına kadar durdurulamadan ve fakat önemli bir başarı da elde edemeden sürdü geldi. 1950'li yıllarda SBKP'deki yozlaşmaya paralel olarak, TKP de bütünüyle yozlaştı. 1972'de İbrahim Kaypakkaya önderliğinde TKP/ML'nin kuruluşu ile, Mustafa Suphi'nin bayrağı yeniden bütün kızılıyla yükseltildi. Burjuvazi aynı Mustafa Suphi ve yoldaşlarında olduğu gibi, İbrahim Kaypakkaya yoldaşı da katletmek için bütün gücüyle yüklendi. Bir başka 29 Ocak'ta, 29 Ocak 1973'te İbrahim Kaypakkaya kemalist faşist diktatörlüğün it sürüleri tarafından yaralı olarak esir alındı. Diyarbakır zindanlarında barbar işkencelerle İbrahim'i konuşturmak, teslim almak isteyen faşist diktatörlük, karşısında kaya gibi direnen, ser verip sır vermeyen, her sözünde faşizmi lanetleyip, devrim davasını, sosyalizmi, komünizmi savunan bir komünisti bulunca, onu 18 Mayıs 1973'te öldürdü.

Günlüğünün katledilmeden birkaç gün önce yazılmış son sayfasında;

*"Demiri de kömürü de
sökeriz aman
Buğdayı da pirinci de ekeriz aman
Faşizme kan damlayan kılıcız
Bir gün gelir kinimizi
dökeriz aman"*

yazan İbo yoldaşı öldürmekle yine sosyalizm-komünizm davasını durduracaklarını sanıyorlardı. Yanıldılar. İbo'nun takipçileri "18 Mayıs'ı unutma"dan, onun davasını devraldılar. Onun kurduğu TKP

/ML içinde yürüyen iki çizgi mücadelesini sonrasında 1981'de, partiyi işçi sınıfı temeline oturtmayı şiar edinen Bolşevik kanat, TKP/ML'yi onun yanlıklarına da kıskançlıkla sahip çıkarak, o yanlıkları daha da sistemleştirerek Menşevik bir örgüt haline getiren kanattan ayrılarak, **Bolşevik Parti**'yi kurdu. 1981'den bu yana, şimdi 25 yıldır Mustafa Suphi'lerin, İbrahim Kaypakkaya'ların marksist-leninist bayrağı Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de Bolşevik Parti tarafından dalgalandırılıyor. Sosyalizm-komünizm davası, burjuvazinin tüm hunhar saldırılarına, tüm ihanetlere karşı, Bolşevik Parti'nin mücadelesinde yaşıyor.

Şimdi 29 Ocak 2006'da 8. Kongre'mizin başarıyla tamamlanmış olduğunu ilan ediyoruz. Bu ilan sosyalizm-komünizm davasının durdurulamazlık ilanıdır! Burjuvazi komünistleri katledebilir, zaaf gösterenleri kendi tarafına çekebilir, bu davadan çekilenler, nefesi yetmeyenler, zoru gördüklerinde köşelerine çekilenler, Marksizm-Leninizm, komünizmi savunma adına burjuvazi ile uzlaşmayı savunanlar çıkabilir. Burjuvazi komünizme karşı geçici zaferler kazanabilir. Fakat *"yeryüzü aşkın yüzü"* olana dek sürecek olan komünizm davası durdurulamaz. Partimizin 8. Kongresi'nin bütün dünyaya ilan ettiği budur.

Herşeye rağmen: Vardık, varız, varolacağız! Ta ki sömürü egemenliği tarihin çöplüğüne gömülene dek, insanın insan tarafından sömürüsüne son verildiği, herkesin toplu-

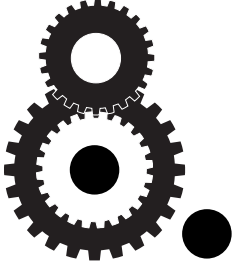
ma hiçbir dış zorlama olmaksızın katabileceği herşeyi kattığı ve hiç bir dış zorlama olmadan toplumdandan kendi belirlediği ihtiyacı kadar alabildiği zenginlik toplumu, **komünizm** gerçekleşene dek! 8. Kongremiz Kuzey Kürdistan-Türkiye coğrafyasında bu iddianın altının bir kez daha çizilmesidir!

Sosyalizm işçi sınıfı ve emekçi halklar için tek çözümdür!

8. Kongremiz, bir kez daha şu gerçeğin altını çizmiştir:

Barış, demokrasi, insan hakları, özgürlük, halkların kardeşliği ve eşitliği, kadınlar üzerindeki cinsiyetçi ayrımcılığa son verilmesi, fikir özgürlüğü; doğanın talanına son verilmesi vb. burjuvazinin üzerine çok laf ettiği kavram ve olgular sömürüye dayalı sistemlerde lafta kalmaya mahkûmdur. Sömürü sisteminde bunlar toplumun büyük bölümünü oluşturan emekçiler için ancak sömürü sistemi sorgulanmadığı sürece ve ölçüde vardır. Emekçiler için gerçek barış, demokrasi, insan hakları, fikir özgürlüğü ancak işçilerin-emekçilerin iktidar olduğu, insanın insanı sömürüsüne son verilmiş olan bir sistemde mümkündür.

• Sömürü sistemi ulusları, milliyetleri ezen ve ezilen olarak ikiye ayıran, değişik milliyetleri, değişik milliyetlerden halkları birbirine düşman eden ve bu düşmanlıklar sayesinde ayakta duran bir sistemdir. Bu sistemde halkların kardeşli-

KONGRE

ği ve eşitliği mümkün değildir. Halkların kardeşliği ve eşitliği ancak sömürü sisteminin yıkılması temelinde gerçekleştirilebilir.

• Kadınlar üzerindeki cinsiyetçi ayrımcılık, sömürü sisteminin temelle-

rinden biridir. Bu ayrımcılığın gerçek anlamda son bulması da ancak emeğin egemen olduğu bir toplumda, sosyalizmde mümkündür.

• En fazla kâr temel dürtüsü olan kapitalizm şartlarında doğal kaynaklar hoyratça talan edilmekte, doğal dengeler bozulmakta, dünya insan yapısı “doğal” felakete sürüklenmektedir. Kapitalizm ve doğal dengeleri gözeten, kalıcı, sürdürülebilir üretim birbirinin karşıtıdır. Doğayla uyum içinde bir üretim için kapitalizmin egemenliğine son vermek gerekir.

İşçi sınıfı ve emekçi halklar için tek çözüm, işçilerin emekçilerin kendi iktidarları, tek çözüm sosyalizmdir.

Sosyalizme bolşevik devrimlerle varılacak!

8. Kongremiz bir kez daha şu gerçekleri vurgulamıştır:

Sosyalizm bir hayal değil, emekçilerin, büyük insanlığın önündeki biricik gerçek alternatiftir. Lenin ve Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği’ndeki kısa proletarya dikta-

törlüğü döneminde gerçekleştirilen atılım ve dönüşümler, nelerin mümkün olduğunu gösteren örneklerdir. Sovyetler Birliği’ndeki sonraki geri dönüş olgusu da kısa sosyalist inşa döneminde elde edilen kazanımların muazzam önemini ortadan kaldırmamıştır, kaldıramaz. Sovyetler Birliği deneyiminin öğrettiği, işçi sınıfının kapitalist toplumun en devrimci sınıfı olarak her türlü sömürüyü, sömürü sistemini ortadan kaldırmaksızın kurtulamayacağı, bu sınıfın kendisi ile birlikte insanlığı kurtarma tarihi görevine sahip olduğu gerçeğidir. Sovyetler Birliği’ndeki devrim deneyiminin öğrettiği, 20. yüzyılın işçi sınıfı önderliğinde gerçekleşen tüm devrimlerinde de onaylanmış olan ders, işçi sınıfı ve emekçilerin iktidarı için bolşevik partiler önderliğinde bolşevik devrimlerin gerekliliğidir. Bolşevik devrimler, bolşevik partiler önderliğinde işçi ve emekçi yığınların kendi kaderlerini kendi ellerine aldıkları devrimlerdir. Sosyalizm için yolu açacak olan bolşevik devrimlerdir. Dünyanın her yanında işçi sınıfının ve tüm emekçilerin önünde duran acil görev, bolşevik devrimler için işçi sınıfının Marksizm-Leninizm silahı ile donanmış partisi, bolşevik partiler önderliğinde birleşmek, örgütlenmektir. Kuzey Kürdistan ve Türkiye’de de görev bolşevik partilerimizi fabrikalar temelinde inşadır! Devrimin zaferinin yolu ve güvencesi budur.

21. yüzyılda da insanlığın önünde duran alternatif: Ya sosyalizm, ya barbarlık içinde çöküş!

20. yüzyıl hem Lenin-Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği’nde sosyalizm inşası dönemindeki muazzam atılımları, bu anlamda dünyadaki ilk büyük sosyalizm deneyimini, hem de emperyalist barbarlığın örneğin İkinci Dünya Savaşı’nda yaşanan Nazizmde konaklayan yüzünü gördü. Ermeni soykırımında, Yahudi soykırımında, Afrika’da yaşanan bir dizi soykırımında sömürü sisteminin barbarlığını gördü yaşadı. Vietnam-Laos-Kamboçya’da emperyalizme karşı direnen halklara karşı emperyalizmin barbarlığını gördü, yaşadı. Çin devrimi somutunda, daha önce açıklıktan kırılan yüz milyonlarca emekçinin, emekçilerin iktidarı şartlarında neler yapabileceğini gördü. Buna karşı yine emperyalizmin en fazla kâr dürtüsü temelinde insanlığın yaşama temellerini, doğal kaynakları hoyratça talan ederek nasıl sarstığını gördü, yaşadı yaşıyor. Bütün gelişmeler, insanlığın önündeki tek gerçek alternatifin kendini ya sosyalizm, ya barbarlık içinde dayattığını çok açık gösteriyor. Bunun tespiti felaket tel-

lallığı yapmak değil, işçilere emekçilere kurtuluşun tek gerçek yolunu göstermek, onları sosyalizm için mücadeleye çağırmaktır. Emperyalist barbarlığı devrimle durdurmak görev! Yeni, sömürsüz bir dünya kurmak görev! Ve bu görev er geç başarılacaktır!

İşçiler, emekçiler... Bolşevik saflara!

Ülkelerimizde Bolşevik Partilerimiz, Bolşevik Parti- Kuzey Kürdistan ve Bolşevik Parti-Türkiye, bu gerçeklerin taşıyıcısıdır. 8. Kongremiz partilerimizin önüne partilerimizin işçi sınıfı içinde kök salması ve örgütsel olarak işletme hücreleri temelinde yerleştirilmesi için yapabileceğin en fazlasını yapma görevini koymuştur. Partilerimiz bu görevi onurla üzerlenmiştir.

İşçiler, emekçiler;

Bolşevik Parti sizin iktidar mücadelesinde, sosyalizm mücadelesinde sizin en önemli aracınız, en önemli silahınızdır.

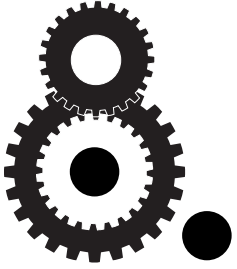
Bu silaha sarılın!

Bolşevik devrim mücadelesinde yerinizi alın!

Bolşevik saflarda birleşin!

29 Ocak 2006 ●

Bolşevik Parti (Kuzey Kürdistan – Türkiye) Merkez Komitesi

KONGRE YAPILDI!

Partimizin 8. Kongresi yapıldı. Bu kongre Partinin örgütlenmesinin fabrika hücreleri temeline oturtulması sorunlarının öncelikli olarak tartışıldığı, örgütlenme sorunlarının dikkatin merkezinde durduğu bir Kongre oldu. Bu konuda yürütülen tartışmalar, alınan kararlar vb. üzerine önümüzdeki dönemde özel makalelerle duracağız. Kongreden sonraki bu ilk sayımızda “Siyasi Gelişmeler Üzerine” başlıklı belgeyi yayınlıyoruz. Bu belge, 7. Merkez Komitesi’nin 8. Kongre’nin hazırlıkları sırasında Parti’nin tartışmasına ve denetimine sunduğu Merkez Komitesi Raporu’nun siyasi bölümünün Kongre’deki tartışmalar ertesinde de aldığı son biçimidir.

Siyasi gelişmeler üzerine

7. Kongremiz ile 8. Kongremiz arasında geçen dört yıllık dönem (2001-2005) içinde olan somut siyasi gelişmeler üzerine partimiz bu dönem içinde yayınlanan legal/illegal yayınları üzerinden sürekli tavır takındı; güncel gelişmeler hakkında yapılan değerlendirmelerimiz konusunda partimiz içinde, dönem sonunda partiden dışlanmış olan bir üyemizin Kürt milliyetçisi revizyonist görüşleri temelindeki ayrılıklar dışında, köklü bir fikir ayrılığı çıkmadı. Sözkonusu eski üyemizle aramızda siyasi değerlendirmeler bağlamında olan görüş ayrılıkları Stêrka Bolşewik’te kişi adına yayınlanan kimi yazılarda ve Stêrka Bolşewik Yazı Kurulu adına bu yazıların bir bölümü hakkında takını-

lan tavırlarda yansıdı. Ayrıca çıkarılan bir sayı “Tartışma Yazıları”nda yeralan yazılarda da bu görüş ayrılıkları belgelenmiştir. Bunlar üzerinde bu rapor çerçevesinde durmayacağız. Siyasi değerlendirmeler bağlamında bunun dışında varolan görüş ayrılıkları ya süreç içinde aşılabilir, ya henüz üzerinde yeterli bir tartışma yürütülmediği için ne yönde gelişeceği belli olmayan, ya da ideolojik siyasi konularda özsel, köklü ayrılık olarak değerlendirmediğimiz ayrılıklardır. Marksist-leninist çizgimizin pratiğe uygulanmasında bu dört yıllık dönem içinde de başarılı bir faaliyet yürüttük.

Dört yıllık gelişmeler bir bütün olarak ele alındığında şunları söylemek istiyoruz:

Dünya emperyalist sisteminin durumu ve gelişmesinde özsel bir değişiklik yok...

Dört yıl içinde çok hızlı değişiklikler ve gelişmeler yaşadık. Fakat bu değişiklikler ve gelişmeler özsel konularda olmadı.

Dört yıl içinde yaşadığımız gelişmeler şunu bir kez daha —bunun tersi iddialara rağmen— açıkça gösterdi:

İçinde yaşadığımız çağ emperyalizmin, yani tekkelci kapitalizmin dünyada egemen olduğu çağ, emperyalizm çağıdır. Emperyalizme ait olan temel çelişmeler bugün de dünyada varlığını ve egemenliğini sürdürmekte ve bu çelişmeler proleter dünya devriminin objektif temelini oluşturmaktadır. Emperyalizmin biricik gerçek alternatifi dün olduğu gibi bugün de proleter dünya devrimidir. Bu anlamda yaşadığımız çağ emperyalizm ve proleter devrim(leri) çağıdır.

Emperyalizmin ideologları ve propagandacıları, özellikle 1990’lı yılların başlarından bu yana yoğun bir biçimde, artık yeni bir ‘döneme’, ‘çağa’ girildiği; hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığı tezlerini yaygınlaştırıyor. Tabii ki, hiçbir şey eskisi gibi değil. Her şey değişiyor. Burada soru değişikliklerin öze ait olup olmadığı sorusudur. Ve emperyalizmin propagandacıları bu soruya ısrarla, değişiklikleri öze aitmiş gibi göstererek cevap veriyorlar.

Örneğin son dört yıl içinde yaşanan kimi büyük uluslararası tekelleşmeler, sanki emperyalizmin

özünde bir şey değiştirmiş gibi, çok yeni bir gelişmeymiş vb. gibi gösterildi. Gerçekte ise bu bağlamda olan, emperyalizmin gelişmesinin doğal sonuçlarıydı. Esasta değişen tekellerin, dolayısıyla tekelleşmelerinin boyutlarıydı yalnızca.

Ya da telekomünikasyon teknolojisindeki çok hızlı gelişmeler, gen teknolojisindeki son yıllardaki çok hızlı gelişmeler, emperyalizmi kökten değiştirmiş gibi gösterildi. Gerçekte ise olan, bir yandan uzun vade açısından bir zenginlik toplumu olan komünizmin maddi temellerinin daha da olgunlaşması, diğer yandan anda emperyalizmin dünya egemenliğinin bu tekniklerin kullanılmasıyla daha da pekiştirilmesi idi.

Emperyalizmin propagandacıları artık komünizmin çöktüğü, onun bir alternatif olmadığı görüldüğü, kapitalizmin de eski yağmacı, ‘vahşi’ kapitalizm olmadığı; sermayenin ‘toplumsal sorumluluk’ bilincinde hareket ettiği, gelinen yerde gidişin “ulusal” özel sermayelerin birleşmesiyle, birleşmiş bir dünya sermayesi ve dünya devletine doğru olduğu, daha şimdiden kapitalizmin/burjuvazinin kimi değerlerinin (insan hakları, [burjuva] demokrasi[si] vb.) artık insanlığın ortak değerleri haline geldiği ve bu değerleri bütün insanlık adına savunan-koruyan uluslararası kuruluş ve güçlerin daha etkin hale geldikleri ve gelecekleri tezlerini savundular, savunuyorlar. Bunlar aynı zamanda özellikle haberleşme tekniğindeki

muazzam gelişmelerden yola çıkarak, artık 'bilgi çağı'na girildiği, bu çağda herkesin istediği bilgiye istediği anda ulaşabileceği, bu yüzden de eşitsizliğin temellerinin ortadan kalktığı, iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle bütün dünyanın artık birleştiği, "global bir köy" haline geldiğini savunuyorlar.

Globalizasyon (küreselleşme) dönemin, görünürde herşeyi açıklayan fakat gerçekte hiçbir şeyi açıklamayan sihirli sözcüğü oluyor.

'Globalizasyon' denen şey özünde, sermayenin (daha doğrusu büyük sermaye gruplarının, emperyalist tekelin) dünya hegemonyası peşinde daha fazla 'enternasyonalleşmesi'nden, yani bir yandan 'enternasyonal' alanda operasyon alanını sürekli genişletmesi, diğer yandan değişik 'ulusal' sermaye gruplarının, dünya pazarında daha iyi rekabet şartlarına kavuşabilmek amacıyla "birleşmesi"nden başka bir şey değildir. Globalizasyon, gerçekte emperyalist mali sermayenin (finanskapitalin) hem çeşitli 'ulusal' büyük sermaye gruplarının birleşmesi —bu daha çok büyüğün küçüğü yutması biçiminde oluyor—, hem de dünyanın en ücra köşelerine kadar girmesi anlamında "enternasyonalleşmesi"nin en uç boyutlara varmasının "modern" adından başka bir şey değildir. "Enternasyonalleşme" emperyalist büyük sermayenin doğal eğilimidir. Bu enternasyonalleşmenin boyutlarının büyümesi, dünyanın en geri ülkelerinde bile antiemperyalist-demokratik devrimlerin objektif ko-

şullarını daha da olgunlaştırmaktadır. İleri —emperyalist—kapitalist—ülkeler açısından ise globalizasyonun anlamı, üretimin toplumsallaştırılmasının en üst boyutlara varması, sosyalist devrimlerin ve komünizm ilerlemenin objektif koşullarının her zamankinden daha olgun hale gelmesidir. Dünya bir bütün olarak ele alındığında, "globalizasyon", değişik devrimlerin birbirini karşılıklı etkimesini, sosyalist devrimlerle antiemperyalist demokratik devrimlerin, proleter dünya devrimi sürecinin birbirini karşılıklı etkileyen unsurları olduğunu, değişik ülkelerdeki devrimlerin tarihte her zamankinden çok birbirine bağlı olduğunu daha açık göstermektedir.

Emperyalizmin ideolog ve propagandacılarının her türlü olumluluğu yüklediği globalizasyon sözcüğü, kimi 'sol'cular, en başta da her türlü kötülüğü 'yabancı' egemenliğinde gören milliyetçi 'sol'cular, "sosyalistler" tarafından her türlü olumsuzluğun yüklendiği bir sözcük olarak da kullanılıyor. Her iki kullanımda da fakat 'globalizasyon' denilen şey, her halükârda ilişkilerde özsel değişikliklerin adı olarak kullanılıyor.

Fakat geçmiş dört yıldaki gelişmeler de, varolan bütün değişikliklere rağmen, değişikliklerin öze ait olmadığını bir kez daha açıkça gösterdi, gösteriyor.

Evet, boyutlarda, emperyalist metropollerde, emperyalist devlet ve tekelin elinde toplanan muazzam zenginliğin, değerlerin boyut-

larında, dünyada emperyalistlerin elinde birikmiş olan ve üretim alanı dışında kullanılan mali sermayenin boyutlarında, mali sermayenin spekülasyonlarla "kazandığı" ve spekülasyonda kaybettiği değerlerin boyutlarında, uluslararası sermayenin uluslararası piyasalarda dolaşım hızında vb. büyük değişiklikler vardır. İletişim araçlarındaki muazzam gelişmeler —herşeyden önce bilgisayar teknolojisindeki muazzam gelişmeler— sonucu da olarak uluslararası sermayenin hareket alanı ve dolaşım hızı, örneğin bundan çok değil 20–25 yıl öncesine göre bile muazzam bir artış göstermiştir. Son dönemde gen teknolojisinde muazzam gelişmeler ve atılım var. Fakat bunlar işin özünde bir değişiklik yapmıyor. *Dün de olan emperyalist büyük sermayenin dünya hegemonyası için uluslararası hareketi idi, bugün de olan budur. Dün de değişik 'ulusal' sermaye gruplarının diğer başkalarına karşı birleşmesi söz konusu idi, bugün de olan budur. Sermayenin yoğunlaşması ve enternasyonalleşmesi, emperyalizm çağında sermayenin en tipik, en özgün hareket biçimlerinden biriydi, bugün de biridir. Bunu 'globalizasyon' adı altında sanki çok yeni bir şey, özsel bir değişiklik vb. olarak göstermek, gerçeklerin üzerini örtmektir.*

Emperyalizmin propagandacıları çok genel düzlemde şunun propagandasını yapıyorlar: "Globalizasyon" ile emperyalist tekelleri sermaye artık 'ulusal' çıkarların filan üzerine çıkmış durumdadır; o artık dün-

ya çapında eylem içinde olduğu, çoktan ulusal sınırların dışında hareket ettiği için, etkiye alanı bütün dünya ve insanlık olduğu için, bütün insanlığın 'uluslararası' 'global' çıkarlarını gözetten bir konuma gelmiştir. "Dar ulusal çıkarlar" içinde hapsolmayan, gerçek anlamda enternasyonal-global olan sermaye, uluslararası alanda barışın, insanlığın ortak değerlerinin savunucusudur. O ilerlemeden, insan haklarından, demokrasiden, "sürdürülebilir kalkınma"dan; çevrenin gelecek kuşaklar için korunmasından vb. yadır!!! Yani globalizasyon ile kapitalizm öz değiştirmiştir!!! Globalizasyon insanlığın ileriye doğru hareketinin adıdır, onu savunmak ile ricilik, karşı çıkmak gericiliktir.

Küreselleşmeye karşı nasıl mücadele?

Tabii ki bu tezlerin özü ve amacı emperyalist sömürü ve hegemonyanın 'ilericilik' olarak gösterilip, emperyalist sömürü çarkının dönmeye karşı direnişi engellemektir. Fakat "Globalizasyon"un uygulayıcısı olan emperyalist kurumların toplantılarının (G7'lerin⁽¹⁾, G20'lerin⁽²⁾ toplantıları, Dünya Bankası-IMF şeflerinin toplantıları; AB şeflerinin zirve toplantıları vb. vb.) yapıldığı hemen her alandaki (Berlin, Seattle, Prag, Göteborg, Roma, Cennova vb.) militan kitle gösterileri, emekçilerin bu yalanlarla fazla avutmadığını gösterdi gösteriyor. İşçiler açısından globalizasyon, ger-

çekte emperyalist sermayenin serbest dolaşımının, yani dünyadaki tüm emek pazarlarında tüm işçileri kendi belirlediği şartlarda sömürmesinin önündeki tüm “ulusal” engellerin kalkması, bütün dünyada gerçek ücretlerin düşmesi vb. anlamına geliyor. Köylüler ve küçük esnaf açısından globalizasyon, kelimenin gerçek anlamında ‘mahvolmak’, sınıf olarak tasfiye olmak anlamına geliyor. Ve bu gelişmelere karşı boyutları ve biçimleri değişik bir dizi direniş kaçınılmaz olarak gündeme geliyor.

Bu direnişlerde birçok alanda ‘milliyetçi solcu’ pozisyonlar da dile geliyor. Bunlara göre, globalizasyonun anlamı, tek tek ülkelerde ‘ulusal bağımsızlığın’ ortadan kaldırılması; “uluslar üzeri” (transnasyonal) kuruluşlarda birleşen ‘tekeller’in, ‘ulusal’ sanayi ve sermayeyi yutması; ‘ulusal kamu kuruluşları’nın –ki milliyetçi “solcu”lar bunların ‘halkın malı’ olduğu iddiasındalar– ‘özelleştirme’ yoluyla ‘uluslararası sermaye’ye peşkeş çekilmesi, bunun sonucunda artan işsizlik, yoksulluk vb.dir. Globalizasyon bunlara göre her türlü kötülüğün adıdır. Ona karşı çıkmak, ilericiliğin gereğidir. Bu yüzden bunlar –kapitalizme karşı çıkmadan!!!– ‘globalizasyon’a karşı mücadele yürütüyorlar. Emperyalist sermaye egemenliğine karşı, ulusal sermaye egemenliği bunların programı.

Emperyalist büyük sermayeye karşı küçük ve orta sermayenin programı emperyalizme bağımlı ül-

kelerde “bağımsızlık” şiarı altında gerçekte gerici milliyetçi pozisyonlar geliştirirken, emperyalist ülkelerde “vahşi kapitalizmi!” örneğin spekülasyon gelirlerine konacak % 1’lik bir vergi⁽³⁾ ile ya da emperyalist ülkelerin en borçlu ülkelerin borçlarını silmesi yoluyla, GSYİH’nın binde 7’sini “kalkınma yardımı” çerçevesinde kullanma talebiyle vb. “ehlileştirme” programı ile ortaya çıkıyor.

Kuşkusuz ‘globalizasyona’ karşı mücadele etmek haklı, doğru ve gereklidir. Fakat doğru bir bilinçle ve doğru bir pozisyonun, doğru bir bakış açısıyla: Yani, globalizasyonun emperyalizmden başka bir şey olmadığına, ona karşı mücadelenin bir bütün olarak emperyalizme/kapitalizme karşı mücadele olarak yürütülmesi gerektiğinin bilinciyle; tekelci kapitalizme karşı, tekelci olmayan, büyük sermayeye karşı, daha küçük boyuttaki sermayenin pozisyonundan, yani daha geri olan bir kapitalizmin savunulması pozisyonundan değil, işçi sınıfı ve emekçi sınıfların pozisyonundan mücadele. Emperyalist dünya sistemine karşı, proleter dünya devrimi bakış açısıyla mücadele!

Globalizasyona karşı gelişen hareketin başında bulunan emperyalist büyük sermayeyi sınırlandırmak isteyen, milliyetçi, liberal-reformist burjuvazinin temsilcilerinin emekçi kitleleri bu harekete bağlama fonksiyonuna sahip temel sloganı “Başka bir dünya mümkündür!” sloganıdır. Hareket en geniş enternasyonal örgütlenmesini en büyük em-

peryalist tekeller ve devletlerin temsilcilerinin her yıl düzenledikleri Dünya Ekonomik Forumu’na karşı milliyetçi-liberal-reformist alternatif olarak ortaya çıkan Dünya Sosyal Forumu’nda(DSF) buluyor. DSF’nin sahiplendiği “Başka bir dünya mümkündür” sloganında kastedilen “başka”lık, emperyalist sistemin kapitalist sömürü özüne dokunmayan, emperyalist sistem içinde kimi aşırılıkların törpülenmesi ile ulaşılmak istenen bir başkalıktır. Gerçekte, evet, bir “başka dünya mümkün”dür. O yalnızca mümkün değil ve zorunlu ve kaçınılmazdır da... Çünkü emperyalist sistem eğer proleter dünya devrimleri ile yerle bir edilmezse, bütün dünyayı kendisiyle birlikte barbarlık içinde çöküşe sürüklemektedir. Başka bir dünya bu yüzden ancak ve yalnız, emperyalist dünyanın yıkıntıları üzerinde kurulacak, sömürü sistemini bir daha gelmemecesine mezar gömecek olan devrimlerle süreç içinde oluşacak **sosyalist bir dünya** olarak mümkündür. **Ya sosyalizm, ya barbarlık içinde çöküş!** Globalizasyona karşı mücadele sosyalizm için mücadeleden, devrim için mücadeleden ayrı ele alındığında ya bilinçli sahtekârlık ya da boş laftır.

Globalizasyona karşı mücadelede bizim şiarımız:

“Başka bir dünya mümkündür... Yalnızca devrimle, sosyalizmde!”dir. Biz bu sloganı ve içeriği reformizmin, revizyonizmin etkisi altındaki emekçilere de taşımak görevine sahibiz. Bu görevi geçen dönem için-

de gücümüz oranında 4. Dünya Sosyal Forumu’nda ve değişik ülke ve bölge Sosyal Forumlarında da yerine getirmeye çalıştık.

Emperyalist sistemin temel çelişmeleri varlığını koruyor, derinleşiyor ve gelişmeleri belirliyor...

Geçen dört yıl içindeki gelişmelere baktığımızda gördüğümüz ne?

Bütün aksi iddialara rağmen emperyalist sistemin özünde bir değişiklik yok. Bütün gelişmeleri emperyalist sistemin kendi iç çelişmeleriyle açıklamak mümkün.

* Emperyalist/kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelelerine baktığımızda gördüğümüz, bu ülkelerde sermaye ile emek arasındaki çelişmenin varlığını sürdürdüğü ve işçi ve emekçilerin en basit talepleri için bile mücadele ettiklerinde, sermayenin ortak oracı olarak hareket eden devlet güçleriyle karşı karşıya geldikleridir. Kuşkusuz emperyalist ülkelerin tümü bir bütün olarak ele alındığında, ve bir genelleme yapıldığında bu çelişme çok keskin bir çelişme olarak; sınıfı sınıfa karşı harekete geçiren çelişme olarak sivrilmedi geçen dört yıl içinde. Emperyalist burjuvazi hâlâ işçi emekçi haklarına karşı giriştiği topyekün saldırılara karşı, emperyalist ülkelerde gelişme eğilimi gösteren –mesela Güney Almanya’da Daimler Chrysler işçilerinin otayol işgali, Opel Bochum işçilerinin bir hafta süren fabrika işgali gibi yasalara gö-

re suç sayılan kitlesel eylemlerin gündeme gelmesinde kendini gösteren— hareketlenmenin gerçek devrimci bir sınıf savaşımına gelişmesini engelleyebiliyor. Bunda emperyalist dünya bir bütün olarak ele alındığında, en önemli emperyalist devletler açısından, geçen dört yılda, 2000/2001 yılında başlayan kriz devresinin, emperyalist dünya ekonomisinin motoru rolünü oynayan ABD'nin Irak'a karşı girdiği savaşla normal gelişim sürecini yaşaması, ABD'de ekonomide suni bir canlanma yaşanması, bunun diğer emperyalist ülkeler açısından da devrenin depresyon aşamasını hafifletme işlevini görmesi yanında, işçi sınıfının ve emekçilerin binlerce bağla kapitalist sisteme bağlanmış olması ve sistemi kendi düzenleri olarak görmeleri belirleyici rol oynuyor. Buna rağmen, bir dizi emperyalist metropolde yürüyen grevler, yer yer işletme işgalleri gibi eylemler, çelişmenin sürdüğünü ve topluma damgasını vuran bir çelişme olduğunu gösteriyor.

* Emperyalist devlet ve tekellerle, ezilen (bağımlı ülkeler) halklar arasındaki ilişkileri ele alalım: Geçtiğimiz dört yıl içindeki gelişmelerde, birçok ülkede emperyalizmin IMF/Dünya Bankası vb. kurumları tarafından dayatılan ve bağımlı ülke egemen sınıflarının uyguladığı, işçiler açısından yoğun işsizlik, gerçek ücret düşüşü, daha yoğun sömürü, küçük ve orta köylüler ve küçük esnaf açısından 'yok oluş', tüm emekçiler açısından daha fazla yok-

sulluk, açlık anlamına gelen ekonomik programlara karşı direniş eylemleri oldu. Yüzbinlerce, milyonlarca insan IMF dayatmalarına karşı, özelleştirmeye karşı vb. eylemler yaptı. Bütün bu eylemler, aslında emperyalizm/ezilen halklar çelişmesinin dışavurumuydular. Latin Amerika 4 yıllık sürece bütünlük içinde baktığımızda emperyalizm açısından kaynayan bir kazandı. Arjantin'de, Venezuela'da, Kolombiya'da, Brezilya'da, Uruguay'da en azından sözde "millileştirme" ve "adaletli gelir dağılımı" "yoksulluğu yok etme" programları ile ortaya çıkan sol partiler yönetimlere geldiler. Emekçi yığınlar militan kitle eylemleri ile yer yer hükümetler devirdiler. (Arjantin, Kolumbiya) yer yer egemen sınıfların solcu hükümetleri devirme girişimlerine darbe girişimlerine engel oldular (Venezuela).

Kimi bağımlı ülkelerde bu çelişme—örneğin Filipinlerde olduğu gibi—yer yer emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı kitle eylemleri yanında yürütülen gerilla savaşlarında da yansımaları buldu. Nepal'de Maoist Parti önderliğinde yürüten gerilla savaşında, ülkenin önemli bölümü Maoistlerin kontrolüne geçti. Ortadoğu'da, Irak'ın ABD emperyalizmi ve müttefikleri tarafından askeri işgali, faşist Saddam rejiminin devrilmesi ertesinde, işgale karşı giderek şiddetini arttıran silahlı direniş hareketi de, özü itibarıyla emperyalizm ezilen halklar çelişmesinin bir görüntüsüdür. Filistin'de siyonist işgale karşı onyıllardır süren silahlı di-

reniş de bu çelişmenin bir yansımasıdır. Gelinen yerde bu mücadele bir mini Filistin devletinin kurulmasının emperyalistlerin gündemine oturmuş olduğu bir aşamaya geldi.

Emperyalist devlet ve tekellerle ezilen halklar arasındaki çelişmeler, dünya çapında yürüyen mücadeleler bütünlük içinde ele alındığında, birinci tip çelişmelere (yani emperyalist ülkelerde emek-sermaye çelişmesi) göre, kendilerini daha keskin bir biçimde gösterdi; daha kitlesel ve militan eylemlerin hareket ettiricisi oldu. Bütünlük içinde ele alındığında, olması mümkün olan ve objektivitenin dayattığı olası mücadelelerin boyutları ile karşılaştırıldığında; emperyalizm/ezilen halklar çelişmesi temelinde yürüyen mücadelelerin boyutları son dört yıl içinde önemli ölçüde büyümüş olmasına rağmen, yine de yeterli değil. En önemlisi de bu mücadeleler içinde marksist-leninistlerin yönetici, yönlendirici olarak güçleri genelde gayet sınırlı olmasıdır. Küçük burjuva ve burjuva milliyetçiliği ve özellikle Ortadoğu'da Müslüman nüfusun çoğunlukta olduğu ülkelerde İslamcılık/şeriatçılık emperyalizme karşı hareketler içinde cirit atıyor, birçok halde harekete damgasını vuruyor.

* Emperyalist devlet ve tekellerin kendi aralarındaki çelişmeler de, geçtiğimiz dört yıl içinde dünyadaki gelişmelere yön veren çelişmelerdi. Hatta sınıf mücadelesinin geriliği ve düzeni gerçek anlamda tehdit etmeyen boyutları nedeniyle de ol-

dukça 'rahat' olan emperyalist devlet ve tekellerin kendi aralarında dünya hegemonyası dalaşı, emperyalizmin temel çelişmeleri içinde geçen dört yıllık dönemde öne çıkan gelişme oldu da diyebiliriz.

Geçen dört yıllık dönem içinde özellikle Avrupa'da kendi aralarında birlik oluşturmaya çalışan Avrupalı emperyalist güçlerle (Avrupa Birliği -AB), ABD emperyalizmi arasındaki çelişmeler çok daha net olarak gösterdi kendini. Emperyalist güçlerin her birinin kendi özel hesapları olduğu; her birinin Rus sosyal emperyalizminin ve sosyal emperyalist kampın çökmesi ertesinde, açıkça kaçınılmaz hale gelen yeniden paylaşımında, en büyük payı kapmak için çalıştığı çok açık görüldü. AB giderek artan ölçüde ABD'nin dünyanın efendiliği iddiasını sorgulayabilecek bir güce doğru evrimlendi, evrimleniyor. Öncelikle Fransa ve Almanya'nın öncelikle ABD'ye (tabii diğer emperyalist büyük güçlere de) karşı, Avrupa'da güçleri birleştirme stratejisinin ürünü olan emperyalist AB projesinde ardı ardına gelen genişlemelerle, ekonomik olarak 25 üyeli AB, ABD'nin gücüne yaklaşan bir güce erişti. Askeri açıdan bu güç kendini şimdi hâlâ askeri açıdan büyük ara farkla birinci sırada olan ABD'nin vesayetinden kurtarmaya çalışıyor. Siyasi olarak AB ülkelerini ABD'ye benzer bir devlet yapısı içinde toplama girişimi, Fransa'da ve Hollanda'da referandum sonuçlarının gösterdiği gibi şimdilik halkların oylarına takıldı. AB içindeki bir

dizi güç, başta ABD ile çok sıkı ilişkilerle sahip olan İngiliz emperyalizmi, gerçekte Almanya-Fransa'nın belirleyici olduğu bir siyasi yapılanmaya da karşı. Gelişmeler gerçek anlamda bir siyasi birliğin 25'li Avrupa'nın tümünü kapsamayacağını, Fransız ve Alman emperyalist burjuvazisinin planladığı ve istediğinden çok daha uzun süreceğini gösteriyor. AB'nin her biri kendi özel çıkarları olan çoğu emperyalist, bir bölümü emperyalist büyük güç olan emperyalist "ulus" devletleri ABD'ye benzer bir federatif çatı altında toplama projesi olarak –25'li ve hatta daha geniş bir kapsamda– gerçekleşme şansı yok gibidir. Olabilecek olan, siyasi birlik açısından, daha dar bir çerçevede ve uzun bir süreçte, bugünkü birlik sürecinin biraz daha ilerlemesidir. AB anda siyasi tavırlar, hatta ekonomik çıkarların ortak formülasyonu vb. açılarından bile yamalı bohça gibidir. Yine de bu halyle bile AB, ABD'nin tek başına hegemonya iddiasının karşısında ciddi bir rakiptir.

Hal böyle olduğu için de görünürde müttefik olan bu güçler, gerçekte birbirinin kuyusunu kazmakta, biri diğerinin dünya hegemonyası mücadelesinde ilerlemesini engellemek için elinden geleni yapmaktadırlar. Bu noktada Almanya'nın, Japonya ve Hindistan'ı da yanına alarak, bu ülkelerin (ek olarak bir Latin Amerika ve belki bir Afrika ülkesinin de) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BM GK) daimi üyeleri arasına girmesi için başlattığı diplo-

matik atağın önünün veto hakkına sahip ABD tarafından nasıl kesildiği çalışma dönemimizde yaşadığımız ilginç bir örnektir. Bu bağlamda İtalya'nın pratikte Avrupa'dan eğer bir ülke daha BM GK daimi üyeleri arasına girecekse, bu neden İtalya olmasın itirazıyla AB üyesi Almanya'nın karşısında ABD'nin yanında yer alması; Japonya'nın BM Güvenlik Konseyi daimi üyeliğine neredeyse ilkesel(!) itirazı olan Çin Halk Cumhuriyeti'nin (ÇHC) böyle bir BM "reform"u bağlamında veto hakkını kullanacağını açıklaması vb. de geçen çalışma dönemimizde emperyalistlerarası hegemonya dalışının diplomatik arenaya kimi yansımalarıydı.

Çalışma dönemimizin hemen başında 11 Eylül, ve ertesinde ABD'nin başını çektiği ve bütün dünyada emperyalist güçlerin ABD'nin önderliğinde birleştiği "terörizme karşı uluslar arası savaş" cephesi kurulmuş gibi görünüyordu. Sanki artık ABD'nin patronluğunun diğer emperyalist büyük güçler tarafından da kabul edilmiş olduğu bir durum varmış gibi görünüyordu. Kimi eski solcu, burjuva yazarlar "Pax Americana", "İmparatorluk" vb. den söz etmeye başladılar. Gerçek durumun böyle olmadığı, birliğin geçici ve görünürde bir birlik olduğu, emperyalist büyük güçler arasında dünya hegemonyası dalışının sürdüğü ve süreceği marksist-leninistler açısından açıktı. Nitekim bu "yeni dönem"in, "terörizme karşı uluslararası savaş" döneminin ilk doğrudan

saldırısında, Afganistan'a karşı yürütülen savaşta, savaşta doğrudan yer alan ya da savaşı destekleyen güçlerin her birinin kendi hesabı olduğu, bu hesapların çatıştığı yerde güçlü olanın sözünün geçtiği, ABD'nin gücü karşısında diğerlerinin ancak değişik kombinezonlarda ittifak içinde hareket ettiklerinde söz sahibi olabildikleri ve oldukları görüldü. Afganistan savaşına –İngiltere dışında– askeri olarak dolaylı destek veren güçler, iş paylaşımına geldiğinde pazarlığa oturdular. Afganistan'ın yeni yönetimi Almanya'da Bonn'da yapılan bir konferansta kuruldu. Rusya 11 Eylül'ü, kendisinin Çeçenistan'da yürüttüğü işgali ve imha savaşını ABD ve bütün emperyalist dünya nezdinde "terörizme karşı savaş" olarak tescil ettirmek için kullandı.

ABD'nin Irak'a ikinci saldırısı emperyalist kamptaki çelişmelerin derinliğini açıkça gözler önüne serdi. ABD, bütün diplomatik çabalarına rağmen, kendini ezilen halklara ABD'nin "temiz alternatifi" olarak göstermeye çalışan başını Almanya ve Fransa'nın çektiği AB'yi savaşa doğrudan ortak edemedi. Almanya, Fransa ittifak içinde, Rusya ve Çin'le aynı safta birleşerek, ABD'nin Irak'a saldırı ve işgal hareketine görünürde karşı çıktılar. Saldırıya BM onayı verilmesini engellediler. Bu son on yıllarda ABD'nin uluslararası alanda aldığı en büyük diplomatik yenilgi oldu. Sonuçta ABD emperyalistleri tabii BM kararı olmaksızın da Irak'ı işgal, Saddam'ı devirip, kukla

bir yönetim kurarak Irak petrollerini üzerinde egemenliklerini sağlama alma planlarını uygulamaya koyma gücüne sahiptiler ve Irak'a 1991 den sonra ikinci kez, bu kez BM kararı olmaksızın saldırdılar. Bu işgal hareketi ABD'ye karşı bütün dünyada Vietnam savaşından bu yana olan en büyük kitle gösterilerini tetikledi. ABD emperyalizminin halkların gözünde biraz daha teşhir olmasını beraberinde getirdi. Bu süreçte diğer emperyalist büyük güçler halklar nezdinde ABD'ye karşı puan topladılar. ABD, Almanya ve Fransa'nın önderliğinde AB'nin kendine karşı ciddi bir alternatif olarak çıkması bağlamında, AB içindeki İngiltere ile sıkı ittifakını daha da pekiştirme yanında, Irak'a karşı saldırı savaşı döneminde İtalya, İspanya gibi AB'nin eski üyeleri, Polonya gibi yeni üyelerini de yanına çekerek, AB içindeki "birliğin" hiç de sağlam olmadığını pratik içinde gösterdi. Ortadoğu'da ABD ile diğer emperyalist büyük güçler arasındaki hegemonya dalışı bütün bölge çapında sürüyor. Almanya-Fransa ile iyi ilişkiler içinde olan İran şimdi Amerika'nın ilk hedefleri arasında. İran'daki molla rejimini baskı altına almak ve yıkmak için ABD, daha önce Irak'ta yapmış olduğu gibi "kitle imha silahlarının varlığı" tezini işliyor. İran'ın atom programı ile atom bombası üretmeye yöneldiği, başta İsrail olmak üzere tüm bölge ülkelerini ve dünya barışını tehdit ettiği görüşleri sistemli olarak işleniyor. Filistin'de ABD, kendi belirlediği "

yol haritası”nın izlenmesi için her iki yana baskı yaparken, Almanya, AB'nin de temsilcisi olarak, İsrail'i doğrudan karşısına almadan kurulacak Filistin devletinin “dostu” görünümünde oyunda rol üzerlenmeye soyunmuş durumda. Dünyanın diğer alanlarında da AB, daha doğrusu öncelikle Almanya-Fransa ile ABD'nin arasındaki dalaş sürüyor. AB, ABD'nin “arka bahçesi” konumundaki Latin Amerika'ya girmeye çalışırken ABD de Doğu Avrupa ülkelerini Almanya'ya bırakmamak, Rusya'nın da etki alanını daha da geriletmek için elinden geleni yapıyor. Son dönemde “Ukrayna” da iktidarın batı yanlısı güçler tarafından ele geçirilmesi ABD'nin büyük “katkıları” ile oldu. Ukrayna'dan sonra Kırgızistan, ondan sonra Tacikistan sıraya sokuldu. Bütün gelişmeler aslında emperyalistlerarası çelişmelerin sertleştiğini gösteriyor. ABD bunun yanında geleneksel olarak Fransa'nın güçlü olduğu Afrika'da da Fransa'nın rolünü küçültmeye girişti. **Dünyanın yeniden paylaşılması konusunda şimdi yeni bir güç, daha önce bu paylaşım dalaşında özne olmaması anlamında yeni olan bir güç, Çin Halk Cumhuriyeti'de açıkça devreye girdi. Çin kapitalist/emperyalist dünyanın 20 yılı aşkın süredir en hızlı gelişen ülkesi olarak elinde büyük bir mali sermaye biriktirmiş durumda ve bu mali sermaye ile dünyaya açılıyor. Şimdiden Latin Amerikanın bir dizi ülkesine Çin önemli ölçüde sermaye ihraç et-**

miş durumda. Afrika'da özellikle enerji sektöründe büyük yatırımları var. İran'la uzun süreli anlaşmalarla, İran petrol ve gazının en önemli alıcılarından biri haline geldi. Çin bir dizi alanda dünya çapında meta üretimi ve ihracatında birinci sırada bulunuyor. Asya'da Çin Japonya'nın en önemli rakibi konumunda. Bugünkü yapısı ve siyasetiyle Çin artık, hızla dünya dalaşının baş aktörlerinden biri olmaya, emperyalist büyük güçler arasında yerini almaya doğru ilerleyen emperyalist bir güç konumunda. Hâlâ batılı emperyalist büyük güçlerle karşılaştırıldığında geri, fakat açığı hızla kapatan bir gelişme sözkonusu.

Çin'in gelişmesi ve bunun ortaya çıkardığı sonuçlar, şimdi emperyalistlerarası dünya hegemonyası dalaşında “yeni” bir gücün devreye girmesi, leninist emperyalizm teorisinin temel tezlerinden biri olan “eşitsiz ve sıçramalı gelişme yasası”nın yeni pratik bir kanıtıdır. Bu yasa bağlamında Politik Ekonomi Ders Kitabı'nda şöyle deniyor:

“Kapitalizm tekel öncesi aşamada esas olarak yükselen bir çizgi boyunca gelişti. Üretim çok sayıda işletmeye bölünmüş olup serbest rekabet egemendi, tekeller yoktu. Kapitalizm henüz nispeten pürüzsüz bir şekilde gelişebiliyordu. Bir kısım ülke, diğerlerini ancak uzun bir zaman süresi içinde geçiyordu. Dünyaya yüzünde o zaman henüz kimse tarafından işgal edilmemiş büyük bölgeler bulunuyordu. Dünya çapında savaşçı

çatışmalar olmadan bir ilerleme sağlanabiliyordu.

Tekelci kapitalizme geçişle birlikte durum temelden değişti. Tekniğin yüksek gelişme düzeyi, genç ülkelere yaşlı rakiplerini hızlı, sıçramalı bir şekilde yakalama ve geçme olanağı sundu... Diğerlerinden daha sonra kapitalist gelişme yoluna giren ülkeler, teknik ilerlemenin hazır sonuçlarından —makinelere, üretim yöntemleri vs.— yararlandı. Diğer taraftan eski ülkelerde asalaklık, çürümüşlük ve tekniğin durgunluğu eğilimi ile karakterize olan tekellerin egemenliği genç ülkelere daha önce ortaya çıktı. Bir kısım ülkenin hızlı, sıçramalı gelişmesi ve diğer ülkelerdeki büyümenin gecikmesinin nedeni budur. Bu sıçramalı gelişme, sermaye ihracı yoluyla da son derece güçlenir. Ülkelerden bir kısmı için, diğer ülkeleri geçmek, onları pazarlardan kovmak ve paylaşılması tamamlanmış olan dünyanın silah zoruyla yeniden paylaşılmasını zorlamak imkânı doğar. Emperyalizm döneminde kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişmesi, emperyalist gelişmenin tayin edici etkeni oldu.

(...)

Emperyalizm döneminde kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği sonucu, dünya kapitalizmi bunalımlar ve savaş felaketleri yolundan başka bir şekilde gelişemez.” (Politik Ekonomi, Ders Kitabı, cilt 1, s. 358-359, İnter Yayınları)

Çin'in somutunda yaşadığımız kapitalizm yoluna “sonradan” —somutta bir anlamda geri dönerek— giren bir gücün “teknik ilerlemenin hazır sonuçlarından yararlanarak” (Çin gerek ortak işletmeler (joint venture) gerek doğrudan satın alma

yoluyla, ve doğrudan —ve fakat kontrollü— sermaye yatırımlarına ülkeyi açarak üretim tekniğini modernleştirdi) sıçramalı olarak gelişmesidir. Bu sıçramalı gelişmede rol oynayan, yüksek kalkınma hızının 25 yılı aşkın bir süredir sürdürülebilmesi olgusu, ülkenin demokratik halk iktidarı döneminden kalma devlet tekellerine sahip olması ve siyasi alanda da bir tekelin varlığı (her türlü muhalefeti ezen sosyalfaşist bir rejim) sayesinde de olmuştur ve bu Çin'in bir özelliğidir. Gelişen yerde Çin henüz yeniden paylaşım için savaşı gündeme getirmiyor. Buna henüz hazır da değil. Fakat emperyalist hegemonya dalaşında çelişmelerin Çin'in devreye girmesiyle sertleşmiş olduğu olgudur. Bu gelişme önümüzdeki dönemde de sürecektir.

Dengelerin değişmesi bağlamında Asya'da geçen dönemde dikkat çekici tek gelişme Çin'in durumunda olmadı.

Henüz geri, bağımlı bir ülke konumundaki Hindistan da, gelişme yönü ve potansiyeli göz önüne alındığında gelecekte dünyadaki gelişmelerde baş aktörler arasına girebilir. Çin ile Hindistan Nisan 2005 de imzalanan “Stratejik Ortaklık” (ortak protokol) anlaşması, bu iki Asya gücünün gelecekte dünya siyasetinde birlikte hareket edebileceklerinin bir işaretidir. Karşılıklı olarak gümrük duvarlarının kaldırılması, yüksek teknoloji ve alt yapı alanlarında karşılıklı yatırımları vb. ni öngören ve 40 yıldan fazla zamandır

süren sınır anlaşmazlığını dondu-
ran bu anlaşma, her iki güç açısın-
dan da daha hızlı gelişmenin yolu-
nu açabilir. Çin ve Hindistan'ın bir-
likte hareketi, bu arada Rusya'nın
da bu ikiliyle ittifakı dünya denge-
lerinde büyük değişikliklere yol aç-
abilecek gelişmelerdir.

Kuşkusuz emperyalistler, en baş-
ta emperyalist büyük güçler arasın-
daki derinleşen çelişmeler, bu dört
yıllık dönem içinde de emperyalist
büyük güçlerin kendi aralarında
doğrudan bir savaş dışında bir yol
ve yöntemle çözülemez sertliğe ve
boyutlara varmadı. Şimdilik savaş-
lar emperyalistler arası savaş yerine,
dünyanın şu veya bu alanında, ora-
yı “oraya demokrasi götürme”, “in-
san hakları götürme”, “savaşı, soy-
kırımı engelleme” vb. adına işgal et-
me ve ele geçirme biçiminde yürü-
yor. Yürüyen savaşların esas nedeni
emperyalistlerarası hegemonya da-
laşısı. Savaşan güçlerin ardında de-
ğişik emperyalist çıkarlar var. Bu bağ-
lamda çalışma dönemimizde örne-
ğin Fildişi Sahili'nde yaşananlar ti-
pik bir “temsilciler savaşı” idi. Bir
yanda ABD emperyalizminin des-
teklediği bir güç, diğer yanda Fran-
sız emperyalizminin işbirlikçileri.
Ülkedeki iktidar için iç savaş, ger-
çekte ABD emperyalizminin ülkede
Fransız egemenliğini kırma savaşı.
Emperyalistlerarası dalaşların şim-
dilik hâlâ böyle sürmesi, bunun hep
böyle gideceği anlamına gelmiyor.
Çelişmeler derinleştikçe, emperya-
listler arası doğrudan çatışmaların,
savaşların da olasılığı artıyor.

Borsa krizleri ve bunların devrevi ekonomik krizlere etkisi...

Geçen dört yıllık çalışma dönemi-
miz içinde, daha önceki dönemdeki
derinlik ve genişlikte ve dünya ça-
pında bir borsa krizi yaşanmadı.
Tek tek ülkelerde, örneğin Arjan-
tin'de, örneğin ülkemizde bölgesel
kalan borsa krizleri yaşandı. Bu
krizlerde bir günden diğer güne bor-
salarda tahvillerin değer kaybetmesi
sonucu milyarlarca dolar tutarında
değer 'kayboluyor' “buharlaşıyor”.
Borsalarda işlem gören tahvil satıcı-
sı kimi firmalar; kimi borsa satıcıla-
rı; bunlarla iş yapan kimi bankalar
iflas ediyor. Ortaya kimi bankaların
—bu arada merkez bankalarının da—
taahhütlerini yerine getiremediği
'mali kriz'ler çıkıyor. Faaliyet döne-
mimizde örneğin Arjantin'de Mer-
kez Bankası 2001 sonunda ödeme
yapamaz hale geldi. Bir dizi banka
da mevduat sahiplerine ödeme ya-
pamaz duruma gelip, kepenkleri in-
dirdi. (Benzer bir durumu 2001 Şu-
batında Türkiye'de de yaşamıştık).
Arjantin'de mali kriz bütün ülkede
emekçilerin sokağa dökülmesini,
ardı ardına bir dizi burjuva yöneti-
min istifa ederek geri çekilmek zo-
runda kalmasını beraberinde getir-
di. Borsa kaynaklı mali krizler tek
başlarına ne emperyalist ülkelerde,
ne de bir bütün olarak emperyalist
dünyada, üretimin bir bütün olarak
daralmasına ve gerçek değer artışı-
nın sıfırın altına düşmesine, yani
gerçek anlamda bir ekonomik çökü-

şe (depresyon) yol açmıyor. Bunun
basit nedeni, anda bütün dünyada
muazzam bir hızla dolaşan para-
sermayenin ancak %15'inin doğru-
dan üretim ve üretimle bağ içinde
olan hizmetler alanında kullanıl-
ması; %85'inin ise yeniden üretim ve
hizmet alanında kullanılmaması;
kısa zamanda en büyük kârı elde et-
mek amacıyla spekülative bir biçim-
de kullanılmasıdır. Bu tabii, kapita-
lizmin bugün geldiği yerdeki asalak-
lığının ve çürümüşlüğü'nün boyut-
larını göstermek açısından ilginçtir.
Dünyada var olan ve en derinde, kö-
künde üretim olan değerlerin %85'i
üretim alanı ve üretimle doğrudan
ilgili alan dışında kullanılmaktadır.

Üretim alanı ve üretimle doğru-
dan bağıntılı hizmet alanlarına bur-
juva ekonomistleri bile “reel sektör”
diyerek, diğerinin reel olmadığını,
sanal olduğunu teslim ediyor. Bura-
daki 'sanal'lık, bu değerlerin olma-
ması anlamında bir sanallık değil.
Bunlar, çıkış noktasında, kaynağın-
da, işçilerin, emekçilerin patronlar
tarafından el konulmuş artıdeğerle-
ri ve emperyalist devlet ve tekellerce
dikte edilen uluslararası ticaret had-
leri sonucu bağımlı ülkelerin yeral-
tı-yerüstü zenginliklerinin utan-
mazca sömürülmesinden elde edi-
len muazzam gelirlerdir. Bu muaz-
zam zenginliğin üretim ve üretimle
doğrudan bağıntılı hizmetler dışına
çekilen kesimi de borsalarda işlem
görüyor, alınıp satılıyor. Sermaye,
hatta yalnızca belli opsiyonları (be-
lirlenen satış koşulları çerçevesinde,
bir malın satıcısı tarafından alıcıya

tanınan karar verme süresi) alıp sa-
tarak bile, üretim ve hizmet alanın-
da hiç boy göstermeden bile hem de
üretim alanında büyüdüğünden da-
ha hızlı büyüyebiliyor! Bu anlamda
reel. Fakat diğer yandan bunlar üre-
tim ve hizmet alanında değil, doğru-
dan ve yalnızca spekülative olarak
kullanılan, bir anlamda “kumar”da
kullanılan değerlerdir. Bu konumla-
rıyla reel sektör dışına, üretim ve
üretimle doğrudan ilintili alan dışı-
na çekilmişlerdir. Spekülasyon ala-
nında hareket ettikleri için, çok ko-
laylıkla değer kazanabildikleri gibi,
çok kolaylıkla da değer kaybedebil-
mektedirler. Ekonomi dışı bir dizi
faktör de bu alanda önemli dalga-
lanmalara yol açabilmektedir. Ve bu
sermaye reel alan dışında olduğu
için de, bunun dalgalanması reel
alanı dolaylı olarak etkilemektedir.

Burada şunları tespit etmek isti-
yoruz:

Burjuva ekonomistlerinin bir bö-
lümünün iddiasının tersine, 'kriz-
siz' bir kapitalizm düşünülemez.

Mali alanda dolaşan değerlerin
çok önemli bir bölümünün spekü-
lasyon alanında dolaşması, kapita-
lizmi her zamankinden daha fazla
krizlere açık hale getirmiştir. Fakat
söz konusu, her an patlayabilir kriz-
ler, mali alandaki krizlerdir. Sıkça
ortaya çıkan ve ekonomi dışı faktör-
lerce de tetiklenebilen bu krizlerin
ekonominin bütün alanlarına sira-
yet etmesi mümkün olduğu gibi, bu
krizlerin ekonominin diğer alanları-
na sirayet etmeden, bir bütün ola-
rak ekonomik krize yol açmadan

aşılması da mümkündür. Bu spekülasyon sermayenin el değiştirmesi, bir bölüm spekülasyon pazarından dışlanırken, bir diğer bölümünün daha da zenginleşmesi sonuçlarına yol açar. Değer kayıplarının telafi edilebilmesi için reel sektörde daha yoğun sömürü, bu tip mali krizlerin işçi ve emekçiler açısından sonuçlarıdır. Bir bütün olarak emperyalist sistem açısından bu krizler, spekülasyon pazarında geçici temizliklerin yapılması, büyük mali değerlerin el değiştirmesi anlamına gelir.

Esas olarak reel sektör dışında, spekülasyon alanında gelişen ve borsalarda önemli değer kayıpları biçiminde kendini gösteren, oldukça sık görülen ve bir dizi ekonomi dışı gelişme ile de tetiklenebilen mali krizlerin yanında, bir de **devrevi aşırı üretim krizleri** vardır. Bu devrevi krizler, esas olarak reel sektörde üretimde ve üretimle doğrudan ilişki içinde bulunan hizmetlerde önemli bir daralma ve gerileme biçiminde kendini gösterir, krizin iyice derinleştiği, tabana vurduğu dönemlerde —ki buna kriz devresi içinde ‘depresyon’ dönemi diyoruz— ülkede bir yılda yaratılan değerler toplamındaki yıllık artış (ya da başka bir deyimle ‘kalkınma hızı’) dibe vurur, bir çok halde sıfırın altına düşer. Çıkış noktasında kapitalizmin temel dürtüsünün aşırı kâr olması ve bunun sonucunda üretici sermayenin anda en çok kâr getiren alanlarda yığılması, bu alanlarda pazarda satılamayacak kadar çok ürünün üretilmesi, yani aşırı

üretim yatar. Böylece aşırı üretimin konusu olan ürünler satılamaz, elde kalır. Sermaye gerçekleştirilemez. Yatırılmış sermaye büyüyerek geri dönüp sermayeye eklenemez.

“Aşırı üretim”in karşı ucunda, elindeki para ile pazarda sunulan zenginlikleri satın alamayan tüketiciler, yani ‘yetersiz tüketim’ vardır. Emekçiler açısından aşırı üretim, bolluk içinde yokluktur. Pazarda meta vardır. Fakat emekçinin elinde onu satın alacak para yoktur. Sonuç bir dizi sanayi işletmesinin ve hizmet işletmesinin iflası, bu işletmelerinin devamı-uzantısı olarak çalışan daha küçük boyda işletmelerin iflası, birçok işçinin işini kaybetmesi vs.dir. Bu tip krizler kapitalist ekonomide devrevi olarak ortaya çıkarlar. Her kalkınma ve refah dönemi, kalkınma refah dönemi zirvesine varduktan ve eğilim tersine döndükten sonra mutlaka bir gerileme, kriz ve çöküş dönemi izler. Bu tip krizler, üretim tekniğinin yenilenmesi, yeni üretim alanlarının açılması, sermayenin dağılımının yeniden örgütlenmesi biçiminde aşılar.

Çalışma dönemimizde ABD’de ve ona bağlı olarak hemen tüm emperyalist dünyada 2001 yılında yeni bir kriz devresine girilmişti. Bu kriz devresinde üretimin giderek gerilemesi, 2003–2004’te dibe vurması normal gelişme seyri idi. Bu normal gelişme seyri emperyalist bir saldırı savaşıyla, ABD’nin Irak’a saldırısıyla kesildi. Savaş ekonomiyi sunularak canlandırmak için kullanıldı. Bunda başarılı da olundu. 2002,

2003 ve 2004 yıllarında ABD’de yapay —büyük bir bütçe açığına ve dış ticaret açığına, borca dayalı— bir canlanma yaşandı. Çin’in yüksek kalkınma hızı, Rusya’da ekonominin eksilerden çıkıp büyümeye geçmesi birleştiğinde, dünya ekonomisi 2003 yılında % 3.7, 2004 yılında % 4.4 büyüdü. Şimdi görünen bu yapay büyümenin biraz hız kesmiş olmasıdır. ABD’de 2004 % 4.4 olan büyümenin (GSYİH’nın bir yıl önceye oranla artışı) 2005 yılında % 3.5 civarında olması, 2006 da % 3.1’e gerilemesi beklenmektedir. Bunun yeni bir kriz devresinin başlangıcı olması olasılığı oldukça yüksektir.

Bunlar dışında bir de, emperyalizmin sistem olarak “**genel buhran** içine girmiş” olan kapitalizm olduğu olgusu vardır. Bu en genel anlamı ile şu demektir: Emperyalist aşamaya varmış olan kapitalizm, artık yükselen bir çizgide gelişen bir sistem değildir. Emperyalizm “asalak, çürüyen, can çekişen kapitalizmdir.” (Lenin) Artık kapitalizm üretici güçlerin gelişmesinin önünü açan, onların gelişebileceği ölçüde gelişmesine yardımcı olan bir sistem değil (feodalizme karşı mücadele içinde yükselen çizgide gelişen kapitalizm böyle bir sistemdi), tersine üretici güçlerin gelişme imkanı ve olasılıklarını daraltan, gelişmenin önünü tıkayan bir sistemdir. Evet, üretici güçler gelişmektedir. Fakat gelişme imkânları ölçüsünde değil, onun gerisinde bir gelişmedir var olan gelişme. Üretici güçler artık aslında kapitalizm sayesinde de-

ğil, ona rağmen gelişmektedir. Aşırı kâr dürtüsü, üretici güçlerin yerinde durmasını değil, kontrollü bir biçimde, deyim yerindeyse az harlı ateşte gelişmesini talep etmektedir. Olan budur.

Şimdi yalnızca yukarıda verdiğimiz rakamları yine bilince çıkarıp; eğer bugün dünya pazarında dolaşan değerlerin % 85’inin daha üretim ve onunla doğrudan bağıntılı alanda kullanıldığını düşünelim. Ya da Kuzey Kürdistan – Türkiye açısından “hortumlandığı” bizzat devlet müfettişlerince açıklanan bankalarda, bankalara el koyan devletin üzerlendiği, sonuçta esas olarak emekçilerin sırtından ödenen, ödenecek olan değer kaybının milyarlarca dolar olduğunu (ki değişik kaynaklar bu bağlamda 40 milyar dolara kadar varan rakamlar veriyorlar!), bu paranın yatırımlar için kullanıldığını düşünelim. Büyük patronların hiç eksilmeyen ‘kâr’larının, toplum tarafından toplum için kullanıldığını düşünelim. Bunun üretim ve üretici güçlerin gelişmesi açısından olası sonuçlarını biraz düşleyelim. O zaman kapitalizmin insanlığın andaki durumu ve geleceği açısından ne anlama geldiği daha iyi anlaşılabilir. Eğer bugün bu kadar zenginlik içinde bu kadar yoksulluk, açlık, ölüm varsa, bunun temel nedeni kapitalist sistemdir. Ve eğer bugün, bugün üretilenin en az dört-beş misli daha üretmek mümkünken; tekniğin muazzam ölçüde geliştirilmesi mümkünken, bunlar yapılmıyorsa, bunun nedeni

kapitalist sistemdir. Bu sistem, emperyalizme evrimlenmesiyle birlikte gerçekte insanlık tarihinde oynadığı olumlu rol açısından miyadını doldurmuştur, emperyalizm bu anlamda genel buhran içindeki kapitalizmdir. Bu bütün emperyalizm dönemi için geçerli bir tespittir. (4)

Krizden söz ederken bu yüzden sürekli somut konuşulmalı, neyin kasdedildiği açıkça ortaya konmalıdır.

Evet, kapitalizm krizsiz olmaz. Fakat bu hem onun bütün ülkelerde eşzamanlı ve/veya sürekli kriz içinde bulunduğu anlamına gelmiyor; hem de onun krizlere rağmen ömrünü sürdürebileceği, kendiliğinden yıkılmayacağı gerçeğini ortadan kaldırmıyor.

Kriz dönemleri kuşkusuz, krizlerin yükü emekçi sınıfların sırtına yıkıldığı için, işçi sınıfı ve emekçilerin kapitalizmin gerçek yüzünü kendi tecrübeleriyle görüp kavramaları için ve sisteme karşı başkaldırı için uygun şartlar yaratır. Fakat bu, ekonomik kriz kendiliğinden ve otomatik olarak devrimci duruma yol açar anlamına gelmez. Ayrıca her devrimci durum (yani üsttekilerin artık eski yöntemlerle yönetemediği, alttakilerin de eskisi gibi yaşamak istemedikleri, artık yeter deyip, tarihi bağımsız eyleme yöneldiği dönemler) mutlaka devrimle sonuçlanmaz. Bunun için işçi sınıfı ve emekçi yığınların bilinç ve örgütlenme seviyesi belirleyici önemdedir.

Geçen dört yıl içinde de gördük ki, kriz teorisi konusunda devrimci çevrelerde, yalnızca ülkemizde değil uluslararası alanda da, büyük bir kafa karışıklığı vardır. Ülkemizde birçok devrimci oportünist grup gerçekte, sürekli kriz ol-

duğu iddiasındadır. Kimi bunu sürekli devrimci durum teorilerini savunacak noktaya kadar genişletmektedir.

Uluslararası alanda da, mali krizlerle, aşırı üretim krizleri birbirine karıştırılmakta; sosyalist kampın dağılışının ve bugün dünyada tek bir sosyalist iktidarın bile olmamasının emperyalizmin genel bunalımı konusunda oynadığı rol kavranmamakta, bilince çıkartılmamaktadır. Bunun sonucu, her mali krizde devrimci ayaklanmalar bekleme vb. durumları ortaya çıkmaktadır.

Bir kez daha... Gerçek alternatif: Ya sosyalizm, ya emperyalist barbarlık içinde çöküş!

Son dört yıl içindeki tüm gelişmeler de bir gerçeği aslında çok net olarak bir kez daha göstermiştir:

Günün gerçek alternatifleri **ya sosyalizm, ya emperyalist barbarlık içinde çöküş**tür.

Bu artık uzun erimli bir propaganda sloganı vb. değil, günün gerçek durumunu ve gerçek alternatifleri adlandıran bir ajitasyon sloganıdır. Bu slogan milyonlarca emekçinin eylem sloganı haline getirilemezse, gerçekten de bugün egemen olan emperyalist barbarlık kendisi ile birlikte bütün insanlığı yok etmeye; insanlığın yaşama temellerini yok etmeye doğru hızla yürümektedir.

İşte emperyalizmin barışı: Dünyanın her yanında emekçiler birbirine karşı kışkırtılıyor, birçok yerde emperyalist “böl-yönet” siyaseti çerçevesinde çıkartılan bölgesel savaşlarda halklar birbirine düşman edili-

yor. Geçtiğimiz dört yıl içinde onlarca ülkede savaşlar yaşandı. Irak'ta ABD işgali, Fildişi Sahili'nde Fransız askeri müdahalesi yaşandı. Hem buralarda, hem savaş yürüten bütün diğer alanlarda savaşlar, hem emperyalist güçlerin dünya hegemonyası konusundaki iddialarını pekiştirdi, hem de silah-cephane tüketimi, savaşın yıkımları sonucu yeni kârlı 'yatırım' alanları açarak, emperyalistlerin zenginliğine zenginlik kattı.

Emperyalistler, aşırı kâr dürtüsü ile dünyayı kana boyamaktan da çekinmiyor. Ellerindeki yalnızca atom silahları dünyayı birkaç kez yok edecek yıkıcı, yakıcı güce sahip. Onların radyasyon etkisi, dünya üzerinde onbinlerce yıl bugün bildiğimiz canlı türlerinin yaşama imkânlarını ortadan kaldırarak potansiyele sahip.

İşte emperyalizmin 'insan hakları'na saygılı dünyası: Bu dünyada her beş insandan biri açlık sınırında yaşarken, milyonlarca insan açlıktan, kuraklıktan, salgın hastalıktan kırılırken, her beş insandan birinin yaşadığı 'zengin' emperyalist-kapitalist ülkelerde, aşırı üretilen yiyecek maddeleri yok ediliyor! Bu ülkelerde de insanlar, her gün patlayan zehirli yiyecek, besi hayvanlarındaki salgın hastalık haberleriyle, ne yiyecek satın alacağını bilemiyor. Et fiyatlarını sabit tutabilmek, fiyatların düşmesini engellemek için milyonlarca büyükbaş hayvan, -Deli Dana/BSE hastalığı tehlikesi de gerekçe gösterilerek- öldürülüp, ya-

kılıyor. Elde kesilen her hayvanın etinin tahlil edilmesi, sağlıklı etlerin kullanılması imkânı var. Elde bu hastalığın yaygınlaşmasını engelleyecek imkânlar da vardı, var. Bu imkânlar kullanılmadı, kullanılmıyor. Hayvanların yok edilmesi, kapitalist kâr mantığı açısından, bu imkânların kullanılmış olmasından ve kullanılmasından daha az masraflı, daha az zahmetli, daha kârlı!!! Bir yanda yokluk, açlık, öbür yanda ürünlerin yok edilmesi - emperyalist dünyanın gerçekliği bu.

Yediğimiz ekmek, içtiğimiz su, teneffüs ettiğimiz hava emperyalizmin aşırı kâr dürtüsü nedeniyle zehirleniyor. Doğal kaynakların hoyratça kullanılması sonucu, gelecek kuşakların yaşam alanı daraltılıyor, evet ortadan kaldırılıyor.

Emperyalist efendiler, bir yandan kendi ülkelerinde azalan nüfusu çoğaltabilmek ve kendilerine uygun özelliklere sahip insanlar üretebilmek için gen teknolojisini, 'kopyalama' yöntemlerini, suni dölleme yöntemlerini geliştirmeye milyarlarca dolar ayırıyor. Diğer yanda fakat geri ülkelerde yine yaygınlaşan verem gibi eski salgın hastalıklarla mücadele için; AIDS gibi yeni salgınlarla mücadele için 'kaynak yok'luğundan yakınıyor. Afrika kıtasının nüfusunun yüzde otuzu, yani her üç Afrikalıdan biri AIDS virüsü taşıyor vücudunda! AIDS virüsünü tanımayan Kamboçya'ya bu virüs BM'nin 'uluslararası barış gücü' adı altında gönderdiği batılı askerlerce taşındı. Şimdi nüfusun önemli

bir bölümü HIV virüsü taşıyor! Fakat tabii ki Kamboçya ve Afrika halklarının kırılacak olması emperyalizmin kaygısı, tasası değil. Tersine emperyalistler açısından, emperyalist metropoller dışındaki ‘nüfus patlaması’ dünyanın en büyük “sorun”larından biridir. Bu nüfus azaltılmalıdır! Bu bağlamda örneğin HIV virüsüne karşı geliştirilen ilaçların ucuz imal edilmesi emperyalist tekellerin “patent hakkı” adına engelleniyor. Maksimum kar için siyah Afrikada 5-10 milyon insanın fazladan ölmesi sorun olmuyor. Emperyalizmin ‘uygarlık’ı böyle oluyor!

Irak’a, Afganistan’a insan hakları, demokrasi vb. götürdüklerini söyleyenlerin gerçek yüzleri Abu Garip’teki, Guantanamo’daki işkence-lerde görülüyor.

Aşırı kâra dayanan üretim, iklimde değişikliklere yol açmış durumda. Bunun andaki sonuçları, her yıl yeniden yaşanan ‘yüzyılın en sıcak yazları’, ‘en kurak yılları’; kuraklık içinde en büyük sel baskınları vb. vb. Çivisi çıkmış, çıkarılmış bir doğa, emperyalizmin gelecek kuşaklara bırakacağı miras olacak. Bu miras her geçen gün daha da berbatlaşıyor.

Bütün bunlar emperyalizmin barbarlık olduğunu ve eğer dur denmezse, kendisi ile birlikte bütün insanlığı barbarlık içinde çöküşe götürdüğünü gösteriyor.

Bu barbarlığa dur demenin bir tek yolu, emperyalizmi ortadan kaldırmak, sömürünün olmadığı, işçi ve emekçilerin egemen olduğu yeni bir dünya kurmaktır. Emperyalizmin

biricik alternatifi sosyalizmdir. Bu bugün sosyalizmin gerçek öznelere olan işçiler, köylüler, emekçi sınıfların büyük kesimleri sosyalizmi bir çıkış yolu, umut vb. olarak görmeseler bile böyledir. Emperyalizm bu gerçekleri herkesin kendi deneyimleri ile görmesi için yeterli malzeme sunmaktadır. Beyinlerin medya tarafından yoğun işgali de uzun sürece bu gerçeklerin emekçi yığınlarca görülmesini engelleyemeyecektir.

Görev, emekçi yığınlara bitmeden usanmadan doğruları taşımak; aydınlatmak; örgütlemek, örgütmektir!

Bugün yıkılmaz görünen emperyalizm gerçekte içinden çürümüşür. Emekçiler ‘biz bir şey yapamayız’, ‘böyle gelmiş böyle gider’ düşüncelerinden kurtulup, kendi güçlerinin bilincine vardığında, emperyalist sistemin üzerine bilinçli ve örgütlü yürüdüğünde, o kaçınılmaz olarak devrilecektir.

Görev o günleri hazırlamak, o günlere hazırlıklı olmaktır.

Ve ülkelerimiz...

Rapor döneminde Kuzey Kürdistan – Türkiye’deki güncel siyasi gelişmeler konusunda değerlendirmelerimiz illegal ve legal basınımızda yayınlandı. Dönem bizim gelişmelere, özellikle sınıf mücadelesine katılma/müdahale etme bağlamında, tüm eksikliklerimize rağmen, daha önceki dönemlerle karşılaştırıldığında en aktif olduğumuz dönem oldu. Dört yıllık dönem bü-

tünlük içinde ele alındığında, kimi öne çıkan konularda şu genel tespitleri yapıyoruz:

Devrimci durum sorunu

Kimi devrimci örgütlerin ajitatif/sübjektif tespitlerinin tersine, geçen dört yıllık dönemde de Kuzey Kürdistan – Türkiye’de, leninist devrimci durum öğretisi temel alındığında, devrimci durumun varlığından sözedilemez.

Egemen sınıflar, aralarındaki tüm dalaşlara rağmen, kendi belirledikleri yöntemlerle ‘yönetebilecek’ durumdaydı. Bu dönem içinde askeri kanat arada bir yapılan Genelkurmay –ve Kuvvet Komutanları açıklamalarıyla– ‘balans ayar’ları vb. ile devreye girmesine rağmen; ‘parlamentar demokrasi’ maskesi kaldırılıp atılmaksızın hükümet değişiklikleri, hem de Türkiye açısından, iktidardaki dengeler açısından bir anlamda köklü sayılabilecek bir hükümet değişikliği gerçekleştirilebildi, seçimler yapıldı, Türkiye’deki gerçek devlet iktidarının, bürokrat devlet burjuvazisinin, en başta da ordunun hiç istemediği bir hükümet işbaşına geldi. Bu hükümet AKP’yi bütün bölme çabalarına, yürütülen tüm “laik”çi ve millici kampanyalara rağmen hâlâ halk desteğini önemli ölçüde koruyor ve Meclis’te de rahat bir çoğunluğa sahip. Meclis, kendi içinde büyük kaymalar olup, aritmetik dengelerin değişmesi halinin ortaya çıkması durumunda –ki böyle bir gelişme

ufukta görünmüyor– kendi içinden yeni hükümetler çıkarabilecek durumda. Meclisin pek olası görünmeyen tıkanması şartlarında veya AKP kendisinin rahat hükümet edemeyeceğini gördüğü noktada “parlamentar sistem”e dokunmadan yeni seçimlerle kurulacak yeni bir hükümetle yönetebilecek durumdadır.

Ezilen/sömürülen (aşağıdaki) emekçi sınıf ve katmanlar açısından ise durumu belirleyen, özellikle ekonomik durumdan yakınmalara, bir dizi greve, gösteriye, direnişe, protesto eylemine vb. rağmen, sisteme karşı ‘bağımsız tarihi eylem’in sözkonusu olmamasıdır. İsyanın tüm objektif şartları vardır ve olgundur, fakat düzene karşı isyan yoktur. Varolan mücadeleler bu dört yıllık dönemde de esas olarak egemen sınıfların yeni saldırıları ve kazanılmış kimi hakları geri alma girişimlerine karşı savunma mücadeleleridir; genelde düzen içi mücadelelerdir. Biraz kitlesel olanların başı düzenin bekçisi olan sendika ağaları tarafından çekilmektedir.

2001’deki son derin ekonomik kriz sonrasında özellikle kendiliğinden esnaf eylemlerinde sızırma-lı bir gelişme yaşanmış, diğer sınıf ve katmanların da hareketliliği artmıştı. Bu çalışma dönemimiz 2001’deki derin ekonomik krizden, krizin depresyon evresinden çıkılıp, canlanma ve kalkınma evrelerine geçildiği bir dönem oldu. Türkiye’de egemen sınıfların ekonomisi 2004’te % 10 civarında bir büyüme

ile son yılların en yüksek büyüme hızını yakaladı. Tabii ki bu büyüme ezilen, sömürülen sınıfların yaşam şartlarında bir iyileşme, düzelme vb. anlamına gelmiyor. Büyümenin anlamı Türkiye’de önemli bölümü emperyalist sermaye ile iç içe olan büyük sermayenin sanayi kuruluşlarının yüksek kapasite ile çalışması, daha fazla ve daha hızlı üretim yapması, ihracatın ve ithalatın artması sonuçta büyük sermayenin onun arkasındaki emperyalist sermayenin kârlarının büyümesidir. Kapitalist ekonomide “kalkınma” öncelikli ve esas olarak sermaye sınıfının sermayesinin büyümesi demektir. Türkiye’deki büyük sermaye son on yılların en “kârlı” dönemlerinden birini yaşadı bu son dört yıllık dönemde. Bu durumda Türkiye’de ekonomik krizden söz etmek, marksist kriz teorisi açısından yanlışır. Bu ekonomik gelişmeler paralel olarak, çalışma dönemimizde sınıf mücadelesinde ekonomik krizde depresyon evresinde yaşadığımız sıçramalı gelişmeler olmadı. “Normal” günlük mücadeleler, özellikle belli KİT’lerin özelleştirilmesine (işçiler açısından gerçekte işyerlerini kaybetme tehlikesine) karşı eylemler, hükümetin çıkarmak istediği kimi yasalara karşı sendikaların düzenlediği eylemler, bunun dışında 1 Mayıs gibi geleneksel eylem günü eylemleri sınıf mücadelesi açısından en kitlesel eylemler oldu. Bir de tabii Kürt ulusal hareketi bağlamında Newroz kutlamaları en kitlesel eylemler oldu. Fa-

kat Kürt ulusal hareketi, kitleselliğine ve relatif militanlığına rağmen, sistem içi bir muhalefet konumuna oturduğu için, bu temeldeki hareketin yükselmesi de “devrimci” bir gelişmenin işareti olmuyor. Gerçekten sınıfın sınıfa karşı durduğu, işçi sınıfının kendi bağımsız sınıf talepleriyle ortaya çıktığı hareket kitlesel bir hareket olarak yoktu. Yani “ezilenler” “alttakiler” açısından, varolan sistemi kökten sorgulayan bir gelişme, artık yeter diyen bir tavır, bu tavrın kendini yükselen kendiliğinden tarihi eylemde göstermesi durumu yoktu.

Devrimci durum yoktu.

Anda yapılması gereken ve yapılacak iş, işçi emekçi sınıfların varolan eylemliliklerinde, varolan durum abartılmadan, varolan hareketler içinde maksimum uyandırma-örgütlenme çalışması yürütmek, hareketlerin düzeni sorgulayan hareketler haline dönüştürülmesi için yapılabilecek her şeyi yapmaktı. Biz bunu gücümüz oranında yapmaya çalıştık.

Yukarda çizdiğimiz gerçek durum karşısında iki yanlış gözlemlenmektedir:

Birinci yanlış –ki bu yanlış devrimci konumlarını koruyan kesim içinde görülmektedir– bu gerçekleri yok saymak, kendi sübjektif isteğini gerçeğin yerine koymak, sürekli derinleşen bir krizden söz etmek ve bir yandan küçük devrimci grupların örgütlü mücadelelerini halkın mücadelesi yerine koymak, diğer yandan ise yürüyen mücadeleleri de

olduğundan fazla abartmak ve âdetta halk isyanı varmış ya da isyan kapıda bekliyormuş gibi bir siyaset geliştirmek yanlışır. Bunu bu dönemin ortasından bu yana örneğin ölüm orucu eylemini tek başına sürdüren Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi’nin (DHKP-C) tavrında net olarak gördük, yaşadık. DHKP-C gerçekte yanlış değerlendirmeler temelinde başlayan Ölüm Orucu (ÖO) eylemini, geçen çalışma dönemimizde de halktan bu eyleme gerçekte hemen hiçbir desteğin gelmediği bir ortamda sürdürmeyi âdetta devrimciliğin kıstası haline getirdi. Pratikte devrim davası uğruna ölüme hazır devrimci insanların telef edilmesi, devrimci enerjinin çarçur edilmesi anlamına gelen bu eylem bağlamında, 7. Kongremizin aldığı devrimcilerin süren bir eylemini zayıflatmamak için eleştirilerimizi eylem eylemci örgütler tarafından sonlandırılana dek kamuoyuna açmama yönündeki tavsiye kararı, eylemin 4. yılında, DHKP-C’nin ÖO eylemini kendi örgütünün varlık/yokluk sorunu haline getirdiğinin, ve DHKP-C’nin bu eylemi iradi bir kararla sonlandırmasının çok zor olduğunun görüldüğü noktada, Parti’nin tümüne danışma temelinde Merkez Komitesi tarafından kaldırıldı. ÖO eylemi hakkındaki değerlendirmelerimiz Mart 2004’te kamuoyuna da açıldı. (Bkz. “Ölümüne Bir Mücadele ve Çıkarılması Gereken Dersler”, Bolşevik Partizan, Özel Sayı, Mart 2004) DHKP-C’nin bu emekçi halk

yığınlarının hareketinden bütünüyle kopuk “öncü savaşçı” çizgisinin temelinde kendi örgütünü halk, kendi örgütünün hareketini halk hareketi yerine koyan temsiliyetçi, kendi örgütünün öznelci değerlendirmelerini objektif durumun yerine geçiren iradeci küçükburjuva görüşler ve yaklaşım yatmaktadır.

Bu yaklaşımın bir başka ifadesi de, “halk savaşı” adı altında yürütülen silahlı öncü eylemleridir. Burada içinde bulunulan anda halk yığınlarının ve sınıf mücadelesinin gerçek durumu ve talepleri gözönüne alınmadan, halk iradesini temsil etme iddiasıyla, kimi hakim sınıflar tarafından kendi amaçları doğrultusunda kullanılmaya açık silahlı eylemler söz konusudur. Bunun bir örneğini Maoist Komünist Parti’nin Dersim’de gerçekleştirdiği güya ajan temizleme eylemlerinde gördük. (Bu eylemlerin ve çizginin değerlendirilmesi için bkz. “Halk Savaşı mı, Halk Adına Halka Rağmen Savaş mı?”, Bolşevik Partizan, sayı 148)

İkinci yanlış ise, varolan durumun şu anda kitlelerin devrimci taleplerle harekete geçmediği doğru tespiti temelinde, devrimci mücadeleden, devrim propaganda ve hedefinden pratikte vazgeçilmesi, reformlar için mücadelenin her şey haline getirilmesidir. Aslında kitlesel etki açısından ele alındığında sol içinde egemen ve esas tehlike konumunda olan bu tavrı, sosyalizm adına hareket eden ÖDP, EMEP gibi legal sol partilerin pratiğinde yaşa-

dık, yaşıyoruz. Bunu aynı zamanda PKK'nin İmralı ertesinde artık herkesin görebileceği bir çıplaklıkta ortaya çıkan tavrında yaşadık, yaşıyoruz. Burada PKK'nin açık reformist çizgisini hayata geçirmek için çalışırken silahlı eylemler de yapmak zorunda kalması, devletin saldırılarına karşı kendini silahla savunmak zorunda olması, çatışmaların ve ölü sayılarının artması vb. sorunun özünü değiştirmiyor. Reformizm ile devrimciliği birbirinden ayıran şey silah, silahlı eylem değil.

Kuşkusuz bu biri "sol" diğeri sağ bu iki yanlı, birbirine taban tabana zıt görünmesine rağmen, birbiriyle yakın akrabadır. Birinin diğeri dönüşmesi her zaman mümkündür.

Egemen sınıfların iç çelişme ve çatışmaları

Geçen dört yıllık dönem içinde, egemen sınıflar arasındaki iktidar dalaşı, biraz da sınıf mücadelesinin geriliği yüzünden, egemen sınıfların iktidarı emekçi sınıflar tarafından anda ciddi bir şekilde tehdit edilmediği için, gelişmelere damgasını vuran esas unsur oldu. Bu dönemde egemen sınıfların kendi aralarındaki iktidar dalaşında saflar daha da netleşti. Kaba olarak ele aldığımızda iktidar için birbirlerine karşı da mücadele yürüten kesimler şunlar: Egemen sınıflar içinde en derin çelişme kendini siyasi alanda hükümette olan ve devlet iktidarını ele geçirme mücadelesi yürüten AKP ile, egemen sınıfların devlet ik-

tidarını elinde tutan kesimi olan büyük bürokrat burjuva kesimi, en başta ordu arasındaki çelişme olarak gösteriyor.

2002, 3 Kasım seçimlerinde egemen sınıfların bundan önceki dönemde koalisyon hükümeti içinde yer alan "iktidar partileri" konumundaki ANAP ve DSP'yi neredeyse bitirerek, DYP ve MHP'yi barajın altında bırakarak, kısa süre önce içinden çıkıp geldiği Milli Nizam Partisi-Milli Selamet Partisi-Refah Partisi çizgisini (yani açık radikal İslamcı, şeriatçı kanadı) % 3'ler civarında bir oy desteğine indirerek, geçerli oyların üçte birinden fazlasını alıp, seçim sistemi sayesinde Meclis'te üçte ikiye yakın bir çoğunluk elde ederek tek başına hükümeti kuran ve yasa göre 2007 sonuna doğru yapılması gereken seçimlere kadar beş yıl hükümet etme hakkı kazanan AKP, seçimlerde seçmenler nezdinde aslında geleneksel merkez sağın oylarını kendinde birleştirmeyi başardı. AKP'nin izlediği çizgi, Türkiye'de bürokrat devlet burjuvazisinin ordu merkezli egemenliğine karşı, sivil bir yönetimin egemenliğini savunan, din bağlamında açık şeriat propagandasından ve söyleminden vazgeçmiş ve devletin dini baskı altına almasına karşı çıkan, "dinine bağlı" yığınların, tabii en başta açık şeriatçı kesimin devletin yasakçı tavırlarına duyduğu tepkiyi, iktidar mücadelesinde kullanan bir çizgi. Dış dünya ile ilişkilerde, değişik emperyalist güçler arasındaki çelişmelerden yararlanmaya çalışan ve fakat

herhalde emperyalist dünyanın temel istekleri doğrultusunda hareket eden, Türkiye ekonomisinin dünya emperyalist ekonomisine tam entegrasyonunu sağlama yolunda tüm programları harfiyen uygulayan bir çizgi AKP'in çizgisi. Özellikle dinci tabana mesaj işlevine sahip kimi göstermelik çıkışlar, AKP hükümetinin şimdiye kadar gelmiş hükümetler içinde emperyalist devlet, kurum ve tekellerle ilişkilerde en işbirlikçi hükümetlerden biri olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor, bu gerçeğin üzerini örtmüyor.

AKP, emperyalizm yanlısı ve özel sermayeci, halkın Sünni çoğunluğunun dinine (devletinkine değil) önem veren ve devlet bürokrasisinden yakınan her kesimi kucaklayan siyaseti ve yapısıyla, Türkiye'nin egemen sınıflarının kendi aralarındaki iktidar dalaşında 1946'lardaki DP, 1960'lardaki AP ve 1983'lerde Özal'ın ANAP çizgisinin —bugünkü şartlara uygulanmış biçimiyle—sürdürücüsü bir parti olarak ortaya çıkıyor.

Ekonomik özü itibariyle egemen sınıflar arasındaki iktidar dalaşı; işbirlikçi devlet bürokrat büyük burjuvazisi ile işbirlikçi özel sermayeli büyük burjuvazi arasındaki bir dalaştır.

Bu dalaşta 1923'ten bu yana devlet iktidarını elinde bulunduran ve aslında ikinci kesimin de büyüüp gelişmesine kendi eliyle yardımcı olan birinci kesim, siyasi açıdan "**tu-tucu kemalist**" olarak adlandırılacak kanat. Bu kanat, esasta bugüne dek şekillenmiş ve kemalist bir-

takım dogmaların yön verdiği TC devletinin, çok önemli değişikliklere uğratılmadan sürdürülmesinden yana. Bu kanadın en büyük dayanağı ordu. Türkiye'de büyük bürokrat sermayenin en önemli bölümünü elinde tutan ordu, aynı zamanda siyasi alanda da Türkiye siyasetinin esas belirleyicisidir. *Bunlar evet şeriat isteklerine karşı "laik"çi ve "batıcı"dırlar. Fakat, batı emperyalizminin 'demokratikleşme' yönünde adım atılması talepleri bağlamında, TC'nin 'vatani ve milletiyle bölünmezliği' ilkesine(!!!) aykırı gördükleri her reformu, -bunu emperyalist efendiler talep etse bile- karşıdırlar. Bunlar bu tavırlarıyla yer yer emperyalist hegemonyaya karşı 'ulusal bağımsızlığı' savunur görünen, 'antiemperyalist' görünen konumlara girmektedirler. "Laik"likten anladıkları, kemalist devletin kontrolü altında ve onun denetiminde bir dinciliktir. Antiemperyalistlikleri, kendi iktidarlarını korumak için bir maskedir. Bu kendini örneğin "özelleştirme" ye karşı tavırda net olarak göstermektedir. Bunların önemli bölümü özelleştirmeye karşı çıkarken, özelleştirilen KİT'lerin "kamuya" ait olduğu yalanını, "halkın malı" olduğu yalanını ileri sürerler. Bunun satılamazlığı üzerine ahkâm keserler. Hele hele yabancılara satılmasına "vatani satıyorlar" teraneleri ile karşı çıkarlar. KİT'lerin özelleştirilmesi, bunların KİT'ler üzerindeki egemenliğinin kırılması, maddi varlık temellerinin yıkılması demektir. Halkın malı dedikleri işletmeler üzerinde söz ve yetki sahibi olanlar bunlardır. Özelleştirme ile bu ellerinden alınmaktadır, alınacaktır. "Antiemper-*

yalız m”lerinin özü yani kendi egemenliklerini savunmaktan başka birşey değildir. Aynı şekilde, örneğin Milli Güvenlik Kurulu’nun yetkilerinin kısılması, yönetimin sivilleştirilmesi, ordunun siyaset dışına çıkarılması vb. ordu için şimdiye kadarki egemen konumun yitirilmesi anlamına gelir. Buna karşı direniş, hangi maske altında gelirse gelsin, gerçekte iktidar nimetlerinin paylaşılmasına evet süreç içinde tümünden yitirilmesine karşı direniştir.

Diğer kanat siyasi alanda, bir dizi sınırlama ve açıklamayla, **“liberal”** diye adlandırabileceğimiz kanattır.

Bu kanat, esasında batılı emperyalist sermayenin (ve bürokrat sermaye ve şeriatçı İslami sermaye dışındaki) işbirlikçi tekeli büyük Türk sermayesinin çıkarları doğrultusunda, hem ekonomik alanda, hem de siyasi alanda liberalleşme talep etmektedir.

Ekonomik liberalleşme talepleri, zaten sermayenin mantığı gereği önemli ölçüde gerçekleştirilmiş durumdadır. Fakat hâlâ tam liberalleşmeye karşı bizzat burjuvazi içinden, en başta da bürokrat burjuvaziden kaynaklanan küçümsenmeyecek bir direniş vardır. Bu direniş, ülke zenginliklerinin, ‘halkın malı’nın, emperyalistlere peşkeş çekilmesine karşı, ‘anti-emperyalist’ millici tavırlarla ortaya çıkan bir direniştir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi kendini en açık bir biçimde örneğin özelleştirme siyasetlerindeki karpışmalarda yansıtmaktadır. Siyasi alanda liberalleşme konusunda, tutucu kanadın direnişi, ekonomik alandaki direnişten daha da güçlü-

dür. Bu alanda çatışmalar, AB’ye üyelik sorunları somut olarak gündeme geldiğinde, AB üyelik için TC’nin önüne ev ödevleri koyduğunda çok daha net olarak görülmektedir. Kuşkusuz gelişme acılı ve sancılı olarak da olsa, uzun evrede liberal kanat lehinde olmaktadır ve olacaktır. **Fakat anda belirleyici olan –en azından siyasi alanda– hâlâ tutucu kemalist kanattır.**

AKP bugün genelde savunduğu ve uyguladığı siyasetle özel sermayeli işbirlikçi büyük burjuvazinin partisi olarak işlev görmektedir, halkın oy veren kesiminin çoğunluğu nezdinde onu seçilir kılan, emekçi yığınlara onların da çıkarlarını bürokrat devlet burjuvazisinin keyfiliğine karşı en iyi kendinin savunacağı mesajını verebilmiş olmasıdır.

İşbirlikçi özel sermayeli büyük burjuvazi kendi sınıf örgütleri (TÜSİAD, TOBB, TBB, Ticaret Odaları, Borsa vb.) üzerinden yaptığı açıklamalarla önce AKP’ye onun geldiği kökene bakarak kuşkuyla yaklaştığını ortaya koyuyordu. Evet burjuvazinin bu kesimi devlet bürokrat burjuvazisinin iktidarına karşı idi, fakat aynı zamanda İslami sermayenin iktidarına ve şeriat devletine de karşıydı. Bu yüzden AKP geldiği köken itibarıyla kuşku uyandırıyor, gizli gündeminin şeriat olduğu kuşku taşınyordu. Bu kuşku Kemalist kanat tarafından da sürekli körükleniyordu. İşbirlikçi büyük burjuvazinin özel sermayeli kesimi, AKP hükümetinin önüne taleplerini, uygulanması gereken ekonomi

politikayı koydu. AKP hükümetinin bu programa ve taleplere sahip çıkması ölçüsünde süreç içinde bu “kuşkular” yerini AKP hükümetinin kendi hükümeti olarak görülmesine bıraktı. Bu tabii arada bir yapılan uyarı, eleştiri ve önerileri, yol ve yön göstermeleri dışalamıyor.

Benzer bir gelişme batılı emperyalist güç odakları ile ilişkilerde yaşandı. AKP kendini batılı güç odaklarına emperyalist Hristiyan batı ile işbirliğine hazır, batının “insani değerleri”ne sahip çıkan, “ılımlı İslam”, “demokrat İslam” modeli olarak, batının İslam dünyasına açılması için kullanacağı bir araç olarak sundu. Başlangıçta kuşku ile yaklaşılan bu sunuş, süreç içinde AKP’nin pratik siyaseti ile kabul gördü. Kuşkusuz AKP’nin tabanındaki kitlelere mesaj verme işlerinde yer yer hem Türkiye’deki işbirlikçi büyük sermayenin sınıf örgütleri temsilcileri ile, hem de batı ile çatıştığı noktalar oluyor. Fakat genel tavır itibarıyla, AKP’nin izlediği genel siyasi çizgi ile onun emperyalizmin işbirlikçisi, özel sermayeli tekeli büyük burjuvazinin temsilcisi olarak hareket ettiği net.

Burada ortaya koyduğumuz şematik tablo kuşkusuz gerçeği çok kaba hatlarıyla çizen bir tablodur. Gerçek bu tablodan çok karmaşıktır, çok daha hareketlidir, akışkandır. Egemen sınıfların birbiriyle iktidar için dalaşan kanatları (ki şimdi RP’de kalan, kitle desteğinde bir azalma olan İslamcı şeriatçı kanat da, bugün geri planda kalsa da, as-

lında Türkiye’de İslami sermayenin bir kesiminin temsilcisi olarak iktidar dalaşının dışında değildir) kendi içinde çok parçalıdır. Kendi içlerinde ve birbirleriyle çok karmaşık ilişkilere sahiptirler. Hiçbir parti veya kurum homojen bir yapıda değildir. Kuzey Kürdistan – Türkiye şartlarında en homojen kurum olan ve tutucu Kemalist kanadın esas dayanağını oluşturan ordu içinde bile, hem liberal kanadın –bunlar daha çok– hem de İslamcılarının radikal ve ılımlı kesimlerinin –bunlar daha az ve görüldüğü anda temizleniyorlar– temsilcileri var.

AKP’nin kendini gerek Türk hakim sınıflarının “liberal” kesimine, gerekse batılı emperyalist güçlere Türkiye’deki bürokrat burjuva iktidarının “Müslüman demokrat” sivil alternatifi olarak kabul ettirmesinde onun AB ile ilişkilerde, Türkiye’nin AB üyeliği için yürüttüğü siyaset, sarfettiği çaba belirleyici oldu. AB’nin Türkiye’nin önüne biraz da ‘zaten yapmaz ‘beklentisi içinde koyduğu “Kopenhag Kriterleri” temelindeki uyum yasası isteklerine, AKP kendinden önceki tüm hükümetlerin hızını katlayan bir hızla cevap verdi. Türkiye ile tam üyelik görüşmeleri için tarih verilmesi konusunun gündemde olduğu 17 Aralık 2004’teki AB zirvesine kadar AKP hükümeti talep edilen ve Türkiye’deki hukuk düzeni açısından, Türkiye ile AB yasaları arasında temelde uyum sağlanması, bu anlamda yasal düzlemde TC’nin AB içindeki devletlerden esasta bir farkı

kalmadığı anlamına gelen **uyum yasalarını** çıkardı. Türkiye'nin önünde AB üyeliği için bir engel olarak duran Kıbrıs konusunda da AKP hükümeti, devlet siyasetinde belirli bir değişiklik anlamına gelen Annan Planı'nın kabulü ve Kuzey Kıbrıs'ta Annan Planı konusunda referandumla bu engeli de önemli ölçüde aşan, Türkiye'de liberal burjuvazinin siyaseti olan bir siyasetle AB zirvesinde görüşmelerin başlaması için tarih aldı. Bütün bu gelişmeler fakat aynı zamanda en azından yasal düzenlemeler bazında, kağıt üzerinde büyük bürokrat burjuvazinin iktidarının geriletilmesi anlamına geliyor. Diğer yandan özelleştirme siyasetinin hızlandırılması, Türkiye'ye yabancı sermaye girişinin önündeki tüm engellerin kaldırılması gibi ekonomik karar ve tedbirler de, Türkiye'de bürokrat burjuvazinin maddi temellerini sarsıyor. Buna rağmen AKP Türkiye'deki gerçek güç dengelerinin bilincinde olarak, iktidara yürüyüşünü ordu ile doğrudan çatışmaya girmeden sürdüren bir siyaset izliyor. Ordunun tepki verdiği ve Çankaya'da adeta bürokrat burjuva iktidarının sözcüsü olarak hareket eden Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in karşı çıktığı bir dizi konuda geri adım atıp, beklemekte sakınca görmüyor. Zamanın kendi lehine işlediğini görüyor. AKP 2007'ye kadar hükümette kalma, 2007'de cumhurbaşkanını seçme, ardından seçimlerle yeniden hükümet kuracak çoğunluğa ulaşarak, iktidar yürü-

yüşünü sürdürme, yeni dönemde eğer anayasayı değiştirecek bir çoğunluk sağlarsa, yarı başkanlık sistemine geçme hesapları içinde.

Bürokrat burjuvazi şimdi iktidar mücadelesinde Türkiye'de yasal düzlemde kendisinin iktidarının geriletilmesi anlamına da gelen burjuva anlamda "demokratikleşme" adımlarının pratikte engellenmesi için elinden geleni yapmaktadır, yapacaktır. Bu kendini örneğin yargının bir dizi halde yeni çıkan yasaları hiçe saymasında göstermektedir, bu kendini MHP'nin itlerinin yine sokağa salınarak bir "sağsol" çatışması ortamının yaratılmaya çalışılmasında, bu kendini Kuzey Kürdistan'da PKK'yi yok etme adına halka karşı savaşın yükseltilmesinde vb., Güney Kürdistan'a yönelik saldırı tehditlerinde vb. göstermektedir. Devletin "derin" güçleri de işbaşındadır, bunlar kendileri dışında kimsenin bu ülkenin "güvenliğini" sağlayamadığının, hükümetin beceriksiz olduğunun, sıkıyönetim, olağanüstü hal uygulamalarının gerekli olduğunun vb. vb. ispat çabası içindedir.

AB'deki gelişmeler de, bizim hep söylediğimiz, Türkiye'nin bugünkü tam üyelerin hak ve statüsü ile AB'ye tam üye alınmayacağı tezimizi doğrulamaktadır. Bunun görüldüğü ölçüde devlet iktidarını elinde tutan ve fakat giderek köşeye sıkışan bürokrat burjuvazi Türkiye'de birçok halde "AB istiyor" şeklinde gerekçelendirilen kimi burjuva anlamda demokratik yasal adımların

pratikte uygulanmaması için bahane bulacak, "bağımsızlık", "biz işimize karıştırmayız", "sömürge miyiz?" gibi kulağa hoş, "antiemperyalist" gelen söylemlerle, süreci tersine çevirmeye çalışacaktır.

Görünen Türkiye'nin 2007 yılına kadar AKP ile devlet iktidarı arasındaki, devleti elinde tutan güçler tarafından mümkün olduğunca sertleştirilecek, AKP tarafından ise mümkün olduğunca çatışmasız atlatılmaya çalışılacak iktidar mücadelesinin giderek daha çok gündemi belirleyeceğidir.

Bu bağlamda geçen dönem içinde tartıştığımız temel siyasi bir soru var: **Kuzey Kürdistan-Türkiye'de faşizm çözülüyor mu, çözülüyorsa bu sürecin neresindeyiz?**

Bugün Kuzey Kürdistan - Türkiye gerçekliği şudur: Kuzey Kürdistan'da Türk devleti PKK'yi yok etme adına bir savaş yürütmektedir. Burada açık terör hala esas yönetim yöntemi ve biçimidir. Türkiye'de ise devrimcilere ve mücadele eden işçilere, emekçilere karşı bu mücadeleleri bastırmak için yer yer açık terör devlet güçlerinin temel yöntemi olarak kullanılmaktadır. Bir dizi alanda faşist uygulamalar pratikte yaşanmaktadır. Kuşkusuz en açık alan devrimcilerle devletin karşı karşıya geldiği alanlardır. Ancak bu alanda burjuva devletlerinin en demokrasinin bile uyguladığı yöntemler faşist yöntemlerdir. **Bütünlüklü olarak alındığında sistemli bir biçimde uygulanan geniş kapsamlı faşizmin varlığını söylemek doğru ve**

gerçekçi bir tespit değildir. Bu anlamda, somut gelişmelere bakıldığında bugün Kuzey Kürdistan - Türkiye'de faşizmin çözüldüğü bir sürecin yaşandığı tespiti yapılmalıdır.

AKP'nin gelişmesi ve AB'ye girme çabası, Kuzey Kürdistan - Türkiye'de liberalleşme çizgisi çerçevesinde sürmektedir. AKP hükümeti bugüne kadar sürdürülen devlet politikalarının bir bölümünü değiştirdi ve değiştirmeye devam etmek istiyor. Örneğin, Kıbrıs sorunundaki gelişmeler, Kürtçe yayın sorunu vs. AKP'nin izlediği siyasetin gidiş yönü ağırlıklı olarak işbirlikçi özel sermayeli büyük burjuvazinin "liberal"leşme siyasetini savunmak, bunun yanında ılımlı bir din savunusunu da bir yana bırakmadan yola devam etmektedir.

Bugün AKP'nin iktidar yürüyüşünün önünü kesmek için bir darbe ihtimali epeyce zor görünüyor, çünkü AKP'nin yaptıklarına büyük burjuvazinin özel sermayeli kesimi; ki bunlar anda ekonomik olarak Türkiye'nin esas efendileri konumundadır, destek vermektedir. İktidar mücadelesi açısından "demokratik" kurallara uyulduğu sürece ve ölçüde belirleyici olan kitlelerden destek konusunda ise daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, AKP'ye kitle desteği hala esasta sürmektedir. Bunun dışında uluslararası emperyalist sermaye de AKP hükümetinden esasta hoşnuttur. AKP hükümeti burjuvazinin belirleyici önemdeki kesimlerinin ve uluslararası alandaki devletlerin ve sermaye-

nin desteğini yanına almıştır, böyle-
si bir durumda darbe olasılığı azdır,
buna rağmen bunun son “çare”ler-
den biri olarak Türkiye’de gündeme
gelebileceği olasılığı da bütünüyle
dıştalanmamalıdır.

Bugün Kuzey Kürdistan – Türki-
ye’de devletin bir dizi değişmez si-
yaseti sorgulanıyor. Bunu örneğin
Kıbrıs konusunda gördük, yaşadık.
Ermeni soykırımını konusunda da
ambargo delindi. Bizzat devlet ku-
rumlarını devreye sokarak tartış-
mak zorunda kaldı. Devletin değiş-
mez ideolojisi Kemalizm, anayasa-
da yer alan Atatürk ilkeleri bile ar-
tık yalnızca gerçek komünistler ta-
rafından değil, daha geniş çevreler-
ce de sorgulanıyor. Devletin radyo
ve televizyon kurumu olan TRT
bundan 10 yıl önce devletin varlığını
bile reddettiği bir dilde, Kürtçe-
de, şimdilik yarım saat de olsa yayın
yapmak zorunda kalıyor. Kürtçe
kursları açılıyor. Bütün bunlar bur-
juva anlamda bir demokratikleşme-
nin, bir başka deyişle faşizmin çö-
zülmesinin belirtileridir.

AB yasalarına uyum yasalarının
çıkartılması, yasal alanda burjuva
demokratik adımların atılmasıdır.
AKP’nin özel sermayeli işbirlikçi
büyük Türk burjuvazisinin istekleri
doğrultusunda AB’ye entegre ol-
mak için çıkardığı yasalar, yasal
alanda faşizmin gerilemesidir. **Geli-
nen yerde yasa metinleri temel alın-
dığında Türkiye’nin AB içindeki
“burjuva demokratik ülke”lerden
esasta bir farkı kalmamıştır.**

Fakat bu yasaların uygulama alanı

**hâlâ çok dardır. Uygulamada devlet
iktidarını hâlâ elinde tutan işbirlikçi
büyük bürokrat devlet burjuvazisi
elindeki aygıtla bu yasaların uygu-
lanmasını engellemeye çalışmakta,
ayak diremektedir.** Bunun örnekleri
yargıda yaşanmaktadır, bunun ör-
nekleri ordu hükümet ilişkilerinde
yaşanmaktadır vs.

Bu anlamda yasal düzlemde gerici
burjuva demokratik devletlerinden
esasta bir farkı kalmayan Türkiye,
henüz tam anlamıyla burjuva de-
mokratik devlet olarak adlandırıla-
maz. *Türkiye’de hâlâ açık terör, hukuk-
suzluk, gerileyerek de olsa, temel yöne-
tim biçimidir. Bu anlamda hâlâ faşist,
fakat faşizmin çözülme sürecinde bu-
lunduğu bir ülke adlandırması doğru
olan tanımdır.*

Süreç çıkarılan burjuva demokra-
tik yasaların uygulama alanının ge-
nişlemesi yönünde gelişiyor. Bu ge-
lişmenin sonunda Türkiye’de bur-
juvazinin devletin faşist bir dev-
letten, gerici bir burjuva demokra-
tik devlete dönüşmesi var.

Kuşkusuz sürecin bu yönde gelişi-
miş olmasında ezilen, sömürülen
yığınların tabandan hareketinin,
herşeyden önce de Kürt ulusal kur-
tuluş mücadelesinin çok önemli bir
rolü var, fakat burjuva demokrasisi
yönünde gelişmelerde somutta be-
lirleyici olan egemen sınıfların ken-
di aralarındaki iktidar dalaşında
özel sermayeli işbirlikçi büyük bur-
juvazinin gelişmiş ve kendi “liberal”
taleplerini formüle edecek duruma
gelmiş olması ve batılı emperyalist
güçlerin de TC’ye kendi “demokra-

si”leri yönünde gelişmesi için baskı
yapmasıdır. Bu anlamda süreç esas-
ta egemenlerin kendi aralarındaki
iktidar dalaşını yansıtan bir süreç
olarak gelişiyor.

Tabii bu sürecin kırılmaya uğra-
ması olasılığı da var. Devlet iktida-
rını elinde tutan ve ona faşist bir
karakter veren bürokrat burjuvazi-
nin iktidarı direnmeden terk edece-
ğini düşünmek safdillik olur.

Bu gelişmelerin devrimci ve kom-
ünist faaliyet açısından getirdiği
şey, legal faaliyet imkânlarının art-
ması, bu alanın genişlemesidir. An-
cak zemin kaygandır. Burjuvazinin
legalliliğine ve bu gelişmelerin istik-
rarlı olacağına vb. hiç güvenmeden,
ortaya çıkan yeni fırsatlardan yarar-
lanmasını bilmeliyiz.

“Sol” da kimi gelişmeler

Geçen dönem halklarımızın mü-
cadelesi açısından “sol”da en olum-
suz gelişme kuşkusuz PKK ile ilgili
olarak yaşandı. PKK’nin başkanı
Abdullah Öcalan’ın uluslararası bir
komplo sonucu, emperyalist ve ge-
rici güçler tarafından TC faşist dev-
letine teslim edilmesi ile başlayan
yeni süreç, çalışma dönemimizde
derinleşerek sürdü. Bir dizi isim de-
ğiştiren, son dönemde yeniden PKK
ismi ile “ideolojik merkez” konu-
munda olduğunu açıklayan PKK,
gelenen yerde devlet iktidarı için
mücadeleyi de ilkellik olarak nitele-
yen, “Ekolojik – Demokratik Konfe-
derasyon” programı adı altında li-
beral, ekolojist, yeşil, legal bir taban

hareketi olmaya aday olduğunu
açıklayan bir hareket konumuna
geldi. Sorun şu ki, devlet PKK’ye, o
silahları bütünüyle teslim etmedik-
çe ve her PKK’li birey olarak tek tek
pişmanlık açıklayıp devlete teslim
olmadıkça, hayat hakkı tanıma-
makta kararlı. Devlet yönetici ko-
numda olanlara ise, bunlar pişman-
lık ilan edip, doğrudan işbirliğine
girseler bile (Şemdin Sakık somu-
tunda olduğu gibi) hiçbir şekilde
“af” çıkarma niyetinde değil. Devlet
PKK’ye karşı savaşı, PKK, “ben savaş
değil, barış istiyorum. Türk devleti-
nin birliği, toprak bütünlüğü be-
nim için tabu. Onun sorgulanması-
nı ben “ilkel milliyetçilik” olarak
görüyorum, bana birazcık legal ça-
lışma imkânı tanınsa hemen silah-
ları teslim hazırım” vb. diyorsa da,
derinleştiriyor, yükseltiyor. Liberal
burjuvazinin, devletin bu ‘savaşla
ezme’ siyaseti karşısında, bu siyaset
gerçekte bürokratik devlet burjuva-
zisini güçlendirdiği halde, fazla sesi
çıkıyor. Çıkamıyor. Sevr parano-
yası temelinde yaratılan, kışkırtılan
Türkçü ırkçı milliyetçi dalga, burju-
vazinin tüm kesimlerini PKK’ye
karşı ya tümten teslim alma ya da
silahla yok etme siyaseti çerçevesin-
de bir hizada birleştiriyor.

PKK, bütün teslimiyetçi siyaseti-
ne rağmen bugün hâlâ Kuzey Kür-
distan’da ve Türkiye’de “sol” da en
büyük kitlesel güç olma konumunu
sürdürüyor.

Bu durum büyük bir kitle potan-
siyelinin aslında devletle uzlaşma
siyasetinin peşine takılması anlamı-

na geliyor ve bu devlet açısından kazanç, sol açısından, devrim açısından önemli bir kayıp.

Önümüzdeki dönemde AIHM'nin kararı doğrultusunda Türkiye'de Abdullah Öcalan'ın yeniden yargılanması sorunu üzerine tartışmalar yoğunlaşacak, bu bağlamda alınan karar ne olursa olsun, hem egemen sınıflar içindeki çelişme ve çatışmalar, hem egemen sınıflarla, halk yığınları arasındaki çelişme ve çatışmalarda keskinleştirici bir rol oynayacaktır.

Komünizm ve devrim açısından belirleyici olan, devletin PKK'ye yönelen saldırılarına karşı çıkar, Kürt ulusunun ayrılma hakkını ve tüm milli haklarını sonuna dek savunurken, aynı zamanda PKK'nin peşinden giden kitleler arasında, onun reformist, teslimiyetçi çizgisinin etkisini kırma işini başarmaktır. Bu bağlamda her iki bölgesel partimize de çok önemli görevler düşmektedir.

İşçi hareketi

İşçi sınıfının kendiliğinden hareketinin durumuna gelince: Rapor dönemimizde de bu hareketin gerek nicel boyutları, gerekse niteliği konusunda belirleyici önemde bir değişiklik olmadı.

Nicel boyut bağlamında:

Geçen dört yıl içinde öncelikle özelleştirme siyasetlerine karşı ve AKP'nin çıkardığı kimi yasalara karşı büyük boyutlu ve sendika ağalarının önderliğinde gerçekleşen ey-

lemler dışında, işçi sınıfının mücadelesini belirleyen, bölük pörçük, işçi sınıfına yönelen saldırıların boyutları ile karşılaştırıldığında gerekli olandan çok az sayıda grev ve direniş eylemleri oldu. Bir bütün olarak ele alındığında, çok önemli bir ilerlemeden söz edilemez. (5)

Eylemlerin niteliği bağlamında:

Eylemlerin niteliğini belirleyen yine eyleme katılanların doğrudan ekonomik çıkarları; işçi sınıfının doğrudan, çoğu ekonomik talepleri oldu. Eylemler bir bütün olarak ele alındığında basit reform taleplerinin sınırları dışına çıkmadı.

İşçi sınıfının mücadelesinin geneli ele alındığında, tespit edilmesi gerekli olan bir gerçek de, mücadelelerin esasta 'savunma mücadeleleri' olduğu gerçeğidir. Yani egemen sınıflar gerek ekonomik alanda gerekse siyasi alanda emekçilere saldırmakta, gerçek ücretler düşürülmekte, kitlesel işten çıkarmalar gündeme getirilmekte, kazanılmış kimi haklar budanmaktadır. Mücadeleler yeni haklar kazanma, gerçek ücretleri yükseltme vb. için mücadele olmaktan çok, var olanı korumak için yürütülen savunma mücadeleleridir. Büyük katılımlı eylemler, açık olarak devletin kontrolündeki sendikaların inisiyatifi altında, sendika ağalarının yönetimi ve denetiminde gelişti. İşçi sınıfı, kendi doğrudan talepleri dışında, kendi dışında gelişen diğer sınıf ve katmanların mücadelelerine esasta kayıtsız kaldı örneğin ölüm oruçları konusunda da işçi sınıfının genel

tavrı kayıtsızlık oldu.

Ya da Türkiye'de yaşayan ve çalışan 'yabancı işçiler' bağlamında da, sendika ağalarının "Türk işi, Türk işçilerine" ırkçı sloganları temelinde geliştirdiği çizgiye karşı işçi sınıfından bir tepki gelmedi.

Birkaç eylemde işçi sınıfının kendi arasındaki dayanışma açısından—örneğin SEKA grevinde, işgalinde olduğu gibi—olumlu örnekler de yaşandı.

Yani esasta işçi sınıfının sınıf mücadelesi açısından, hareket oldukça alt seviyelerdedir. Bu hareketin bugünkü seviyesinde, gelecek için perspektif daha da gerileme değil, ilerleme, yükselmedir. Önümüzdeki dönemde bugünkü yüksek kalkınma hızının bu seviyede korunamayacağı, ekonominin olumlu gidişini terse çevirecek bir dizi dış kaynaklı kırılma noktaları bulunduğu da gözönüne alındığında, işçi sınıfına karşı saldırıların daha da yoğunlaşacağı bilindiğinde, işçi sınıfı hareketinde artan bir hareketlilik ve kitleselleşme, yer yer sendika ağalarının kontrolünden çıkıp bağımsız eylemler geliştirme, normal gelişme perspektifidir. Buna hazır olmak, mücadeleler içine girmek, mücadeleler içine doğru düşünceleri taşımak gereklidir; hareketi 'bağımsız sınıf hareketi' yönünde gelişmesi doğrultusunda etkilemek bizim görevimizdir.

İşçi sınıfı içinde çalışmada, işçi sınıfını mücadelede ilerletmek için, işçilerin andaki somut reform taleplerini doğru tespit edip, bu mücade-

lelerin en ön saflarında yer alınmalı; sosyalizm/komünizm hedefi bu somut mücadeleler içinde, nihai çözüm olarak propaganda edilmeli; reform mücadelesi ile devrim propagandasının doğru birleştirilmesi konusunda ustalaşmalıdır. Salt uzak hedefin propagandası temelinde işçi sınıfının sosyalizm hedefleri için kazanılması mümkün değildir. En basit ekonomik ve reform talepleri için mücadele etmeyen, bu mücadeleler içinde kendi gücünü görüp sınımayan işçilerin sosyalizm hedefleri için mücadele etmesini beklemek boş bir beklentidir.

Sendikalar ve sendikal hareketin durumunu belirleyen de, son dört yıl için geneli ele alındığında, gerilemedir. Ancak egemen sınıfların sendikasızlaştırma saldırılarının boyutları göz önüne alındığında, bu gerilemenin boyutları büyütülmemelidir. İşçiler aslında sendikal alanda, kendi çıkarlarını savunacak bir sendikal örgütlenme içinde yer almaya hazırdır. Bunun önündeki en büyük engel 'işten atılma korkusu'dur ve sendikalara karşı duyulan güvensizliktir. Çalışma dönemindeki deneyimlerimiz sendikal faaliyetlerde çok daha uzun süreli ve sabırlı bir çalışmanın kaçınılmaz zorunluluk olduğunu gösteriyor.

Sendikalar, büyük işçi sendikası konfederasyonlarının tümü, genel yönelimleri itibarıyla, kapitalist düzene karşı köklü bir itirazı olmayan örgütler konumundadır. Büyük sendika konfederasyonlarının köşe başları, düzenin ayrılmaz birer par-

çası haline gelmiş bürokratlaşmış-aristokratlaşmış işçi önderleri olan sendika ağaları tarafından tutulmuş durumdadır. Bunlar kendi iktidarlarını korumak için her türlü üçkâğıdı yapmaktadır. Sendika içi demokrasi genelde gelişmemiştir, bir çok sendikada sendika içi demokrasi yoktur. Diğer yandan sendikaların yönetiminde yer alanların büyük bölümü sınıf mücadelesinde görevlerini işçi sınıfı ile patronların çıkarlarını uzlaştırmak olarak kavramakta ve ona uygun davranmaktadır. Egemen olan sendikacılık anlayışı sınıf uzlaşmacısı, “sosyal diyalogcu” bir sendikacılık anlayışıdır.

Ancak şu da bilinmelidir: IMF'nin dayattığı ve Türk burjuvazisinin uygulamakta kararlı görüldüğü sendikasızlaştırma siyaseti, sendikaların, dolayısıyla sendika ağalarının da varlığını tehdit etmektedir. Kriz derinleşip, saldırılar arttıkça ve kitlesel direniş hareketleri yükseldikçe, sendika ağaları bile, salt kendi konumlarını korumak için bile olsa, sendikaları daha fazla mücadele içine çekmek durumunda kalacaktır. Sendikalara bu yüzden bıkmış usanmadan harekete geçin çağrısı yapmak, sendika yönetimlerini zorlamak –sendika ağalarının hareket ederlerse bile neden hareket ettikleri konusunda hiç hayale kapılmadan– doğru bir tavidir.

Sendikal hareket bağlamında

* *Sendikal örgütlenmeyi güçlendirmek*

* *Sendikaları mücadeleye zorlamak*

* *Sendikaları sarı, reformist, faşist*

sendika ağalarının elinden kurtarmak için, tabanı kazanmak, sendikaları sınıf mücadelecisi bir çizgiye çekmek için taktikler geliştirmek

temel hedefler olarak konmalıdır.

Sendikalar içine girip çalışılmalıdır. Tecrübeler bunun mümkün olduğunu gösteriyor.

Kuşkusuz, sendikalar içindeki çalışmalar, sendika yönetimlerinden sendika ağalarının uzaklaştırılması, sınıf mücadeleciler işçilerin sendika yönetimlerine gelmesi noktasına vardığında, sendika ağaları ‘muhalafet’i dışlayacak, arpalıklarını demokratik yarış sonucu terk etmeyecek, sendikaları bölecektir. Fakat daha bu noktadan çok uzaktayız. Bunun da bilincinde davranılmalı, devrimci işçileri var olan sendikalardan uzaklaştırıcı, ayrı sendikalar kurmaya yönelik, bu anlamda zaten güçsüz olan sendikal örgütlenmeyi daha da parçalayan bir çizgiden kaçınılmalıdır.

İşçi sınıfı dışındaki emekçi sınıf ve katmanların mücadelesi

İşçi sınıfı dışındaki emekçi sınıfların mücadeleleri bağlamında da genelde söylenecek şey, son dört yıllık dönemde belirleyici önemde bir gelişmenin olmadığıdır.

Köylülerin hareketi bağlamında, Kuzey Kürdistan – Türkiye çapında bütün köylüleri harekete geçiren geniş katılımlı ve ortak talepli bir köylü hareketi yoktu, yok. Kuzey Kürdistan’da ulusal talepler, köylülerin esas talepleri. Bu alanda

ulusal hareketin tabanını dün olduğu gibi bugün de köylülük oluşturuyor. Üstte hareket giderek çok daha net biçimde burjuva hareketi niteliğinde olsa da, hareketin geniş tabanını hala köylülük oluşturuyor. “Barış” ve “demokratik konfederalizm” (aslında bunun ne olduğu konusunda tabanın fazla fikri yok, fakat her halükârda “Başkan öyle demiştir! O halde doğrudur!”, tavrı hakim) hareketin andaki temel talebi. Onun dışında tabii “Abdullah Öcalan’a özgürlük”, onun biraz gerisinde “demokratik bir yeniden yargılanma” talepleri de siyasi talepler olarak, ekonomik taleplerin önünde geliyor.

Bunun dışında var olan hareketlilikler, değişik alanlarda devletin taban fiyatı politikasına karşı gelişen hareketler, ki bu bağlamda son dönemde Çukurova ve Ege’de yapılan gösteriler oldukça büyük katılımlı eylemler oldu ve Bergama köylülerinin ivmesi giderek düşen ve fakat süren hareketi oldu. Bergama köylülerinin bölgede siyanür kullanarak altın çıkarılmasına karşı mücadelesi, köylü mücadelesinde çevre sorunlarının da çıkış noktası olabileceğini gösterdi. Dürtüsü maksimum kâr olan emperyalist-kapitalist sömürü çarkı, hem küçük üreticiyi, hem tarım alanını, hem besi/süt hayvanlarını en kısa zamanda en fazla ve en yoğun biçimde sömürerek mahvediyor. Yaşama temellerini sarsıyor. Bunun görüldüğü ölçüde, buna karşı direniş –Bergama köylülerinin eyleminde oldu-

ğu gibi–kaçınılmaz olarak gelişecektir. Yeni ‘ekonomik program’ daha hızlı kapitalistleşme için küçük ve orta köylülüğü daha hızlı bir şekilde yok etmeyi (devlet desteklerinin vb. kesilmesini vs.) öngörmektedir. Ve program 2004’ten bu yana uygulanıyor. Bir çok küçük köylü işletmesi yok olmasına rağmen, bu alanda kitlesel bir hareketlilik yaygınlaşmadı. Süreç önümüzdeki dönemde de işleyecek.

Emekçi hareketi açısından geçen dönem hizmetlilerin kitle eylemliliğinde ve hareketinin boyutlarında belli bir gerileme yaşandı. Türkiye’de işçi sınıfının önemli bir bölümünü oluşturan, çoğu kamu çalışanı küçük memur olan hizmetlilerin, geçen dört yıl içindeki hareketi, ondan önceki dönemdeki seviyeyi koruyup, yükseltmedi.

Önümüzdeki dönemde bu kesimin gerçek gelirlerinde önemli düşüşler olduğunda –ki görünen budur–, hareketliliğin boyutlarının büyümesi ve devlet tarafından çizilen sınırların zorlanması beklenmelidir.

IMF programlarının varlığına kastettiği kesimlerden biri de küçük esnaf kesimidir. Kuzey Kürdistan – Türkiye’de kitle olarak önemli bir emekçi kesimini oluşturan, kendileri yer yer ücretli emek sömürmelerine rağmen, kendi dükkanlarında kendileri de çalışan ve zar zor geçinen küçük esnafın varlıklarına karşı yönelen saldırılara direnmesi normal gelişme olacaktır. Önümüzdeki dönemde bu

alandan hareketlenme beklenmelidir. Küçük esnafın hareketi içinde de güç oranında girilmeli, onların somut talepleri için (esnaf kredilerinin arttırılması, kredi faizlerinin düşürülmesi, borç ödemelerinin ertelenmesi, esnaflardan alınan vergi oranlarının düşürülmesi vb.) mücadele edilirken, aynı zamanda demokrasi ve sosyalizmin esnaflara ne getireceği anlatılmalıdır.

Öğrenci hareketi, kadın hareketi gibi toplumsal hareketlerde de geçen dönemin belirleyici özelliği kayda değer yeni bir atılımın olmamasıydı. Bizim kendi çalışmamız açısından, kadın hareketi içindeki konumumuzda, komünist olmayan ve kadının kurtuluşu sorununu özel bir görev olarak kavrayan kadın gruplarıyla eylem birlikleri geliştirilmedi, gözle görülür bir ilerleme yaşadık. Bu bağlamdaki çizgimiz pratik uygulama içinde daha da gelişti. Gerek kadın hareketi, gerekse gençlik hareketi bağlamında, bu alanlarda da önümüzdeki dönemin, geçen dönemlere göre çok daha hareketli olacağını işaretleri vardır.

Bir bütün olarak ele aldığımızda, daha da geriye gitmesi çok zor olan bir kendiliğinden mücadele seviyesi; mücadeleler arasında 'bundan kötüsü zor olur' denebilecek bir kopukluk, her kesimin kendi özel talepleriyle kendi mücadelesini yürüttüğü, diğer kesimlerin seyirci kaldığı bir durum söz konusu geçen dört yıl açısından.

Objektif şartlar esasında başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun tüm

kesimlerini harekete zorluyor. Önümüzdeki dönem, bundan önceki döneme göre daha fazla hareketlilik, gelişmenin normal yönüdür.

Bizim açımızdan önemli olan, toplumsal hareketlerin içine işçi sınıfı hareketini esas ve temel alarak- girmek; bunların içine doğru düşünceleri taşımak, bu mücadeleler arasındaki kopuklukları elimizden geldiğince ortadan kaldırmaya çalışmaktır.

Bütün mücadeleler içinde, gücümüzün de azlığının bilincinde, işçi sınıfı hareketinde yoğunlaşmak zorunludur. Diğer sınıf ve katmanların mücadele taleplerini de işçi sınıfının mücadele talepleri haline getirmek için çalışmak, diğer sınıf ve tabakaların mücadeleleri açısından bizim öncelikli işimiz olarak kavranmalı, buna uygun davranmalıdır.

Önümüzde daha hareketli bir sınıf mücadelesi dönemi var. Bu hareketlilik, komünist düşüncenin ve örgütlenmenin yaygınlaştırılması açısından, bundan önceki döneme göre daha geniş fırsatlar sunacaktır. Bu fırsatlardan azami ölçüde yararlanmak bizim görevimizdir. Hayale kapılmadan, durumu doğru değerlendirerek, her fırsattan yararlanarak, azami ölçüde güçlenmek, daha büyük mücadelelere daha hazırlıklı hale gelmek - görevimiz budur.

Uluslararası marksist - leninist harekette durum/gelişme perspektifleri

Uluslararası marksist - leninist

hareket açısından da, son 4 yıllık gelişme, durumda önemli bir değişikliği beraberinde getirmedi.

Uluslararası marksist - leninist hareket, hâlâ bütün tarihinin en zayıf dönemlerinden birini yaşıyor. Tek tek ülkelerde Marksizm - Leninizm adına hareket eden devrimci grup ve partiler, bazı istisnalar dışında, gerçekte kitleden kopuk, siyasi etkileri gayet sınırlı olan örgütler durumunda. Uluslararası alanda Marksizm - Leninizm adına konuşan grup ve partilerin üzerinde birleştikleri ortak bir platform yok. Daha önce başlanmış olan "birleştirme" çabalarında da önemli bir ilerleme yok.

Biz kendi açımızdan geçen dönemde içinde yurtdışında yeni yönetim siyasetinin uygulanmasında uluslararası komünist hareketin tarihi açısından da önemli olan kimi adımlar attık, daha önce atılmış kimi adımları ilerlettik.

Şimdi gerek Avusturya'daki, gerekse Almanya'daki yurtdışı örgütümüzün yerel faaliyet yürüten organlarının tümü, bu organlarda faaliyet yürüten yoldaşlarımızın çok büyük çoğunluğu bu ülke devrimlerinin komünist örgütleri olan örgütlere devredildiler.

Biz geçmiş çalışma döneminde bunun dışında, Marksizm - Leninizm adına konuşan hareketler içinde görüşlerimizi yaymaya, onlarla tartışma içinde onlardan da öğrenmeye de çalıştık.

Almanya'da Bolşevik İnisiyatif, Avusturya'da AMLP ve KO-

MAK/ML, Hindistan'da HKP/ML Kızıl Bayrak ile değişik konularda ortak bildirimler çıkararak, uluslararası alanda çeşitli dillerde yaygınlaştırdık. Bu pratik bizce örgütlerimizin birbirlerini daha yakından tanıması için yararlı oldu. Önümüzdeki dönemde de belirli konularda ikili ve çok taraflı ortak açıklamalar aracı kullanılmaya çalışılmalıdır.

Çalışma dönemimizde katıldığı iki enternasyonal konferansta görüşlerimizi yaygınlaştırdık, Marksizm - Leninizm, yer yer Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi, yer yer Maoizm adına faaliyet yürüten bir dizi partiyle yeni ilişkiler kurduk, çalışma ve deneyimlerinden öğrenmeye çalıştık.

Dışımızda var olan uluslararası marksist - leninist hareketi birleştirme çalışmalarının durumu şöyle:

Maocu (Bunlar kendilerine açıkça Maoist ismini veren, kendilerini Maoist olarak adlandıran partiler. Ülkemizde TKP/ML ve MKP uluslararası alanda bu akımın içinde yer alıyorlar) partilerin enternasyonal konferansları var.

AEP'çi partilerin açık reformist bölümünün enternasyonal konferansları var.

AEP'çi partilerin devrimci kalan bölümünün enternasyonal konferansları var.

Marksizm adına konuşan herkesi bir araya getirmeye çalışan enternasyonal konferanslar var.

Mao Zedung Düşüncesini temel alan fakat Maocu enternasyonal

akım içinde yer almayanların enternasyonal konferansları var. Bu akımın bu dönemde yapılan 8. Konferansına Kuzey Kürdistan – Türkiye’den biz katıldık. Bizim dışımızda TKP/ML de katıldı.

Bu konferansların hepsi bir anlamda enternasyonal bir merkez oluşturmaya çalışıyor. Fakat hepsinin ortak özelliği, henüz gerçek anlamda ortaklaşa hazırlanmış bütünlüklü bir programatik belgeye sahip olmamaları. Bugünkü şartlarda da böyle bir programatik belgenin ortak bir çalışma içinde yaratılması da kısa zamanın işi olarak görünmüyor.

Önümüzdeki dönemde de, pratik siyaset açısından da pek fazla önemi olmayan bu konferanslar sürecektir.

Uluslararası alanda gerçek anlamda yeniden bir marksist – leninist hareketin yükselmesi, tek tek ülkelerde marksist – leninist grup ve partilerin güçlenmesine, bizim açımızdan bizim güçlenmemize doğrudan bağlıdır. Çünkü pratik net olarak göstermiştir ki, doğru düşüncelerin egemen kılınması için doğruluk ve haklılık yetmiyor, aynı zamanda söylediklerine otorite kazandıracak güç, kitlesel etki gerekiyor. Uluslararası konferansın vb. önemi hiç küçümsenmeden ve fakat bu gerçeğin bilincinde, uluslararası komünist hareketin birliği çalışmalarına katılmayı sürdürmeliyiz. (...)

DİPNOTLAR

(1) “Yediler Grubu”, G7, “Batılı Endüstri Ülkeleri”nin devlet başkanları düzeyinde katıldığı ve 1975’ten bu yana her yıl yapılan zirve toplantılarına verilen addır.

G7 toplantılarına katılan devletler; Federal Almanya Cumhuriyeti, (1990’dan bu yana Birleşmiş Almanya olarak FAC), Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya (İngiltere), Fransa, Kanada, İtalya ve Japonya’dır.

Bu zirve toplantıları öncesinde bakanlar düzeyinde ön toplantılar, uzmanların katıldığı konferanslar toplanarak zirve toplantılarını hazırlarlar.

Soğuk Savaş döneminde, birinci Petrol Krizinin ertesinde başlayan bu zirve toplantıları çıkış noktasında batılı emperyalist büyük güçlerin, dünya hegemonyası dalaşında öncelikle Sovyetler Birliği önderliğindeki sosyalemperyalist kampa karşı çıkar birliği temelinde mümkün olduğunca ortak siyasetler geliştirme isteğinin bir ifadesi idi.

Zirve toplantıları her yılın mayıs ya da haziran aylarında 1-3 gün arası süren toplantılar olarak yapılmaktadır.

1989’da Rus sosyalemperyalist kampının çöküş döneminde, SSCB Devlet Başkanı Gorbaçov bu zirve toplantılarına katılmak için müracat etti.

1994 yılında Rus sosyalemperyalist kampın çöküşü tamamlandıktan sonra, Napoli’de yapılan zirve toplantısının “siyasi görüşme bölümü” ne katılmak üzere Rusya da davet edildi. Böylece “Siyasi 8 ler” kurulmuş oldu.

1998’de Birmingham’da yapılan zirve toplantısından bu yana ise Rusya G7’ler isimli kulübün tam üyesi durumuna geldi. O zamandan bu yana artık bu kulüp G8’ler kulübüdür. Şimdiki işlevi emperyalist büyük güçlerin dünya hegemonyası mücadelelerinde aralarında çıkan sorunları en üst düzeyde görüşmek, bağımlı ülkelere karşı, ve G8 üyesi olmayan güçlere karşı siyasetlerini mümkün olduğunca uyumlu hale getirmektir.

(2) “Yirmiler Grubu”, G20, 1999 yılında kurucularının deyimi ile “En önemli endüstri ülkeleri ve eşik ülkelerin maliye ba-

kanları ve merkez bankası başkanlarının enternasyonal ekonomi ve para politikasının sorunları üzerine serbestçe konuşup tartışacakları bir forum” olarak kuruldu.

Kuruluşu G8’lerin maliye bakanlarının 1999 Eylülünde Köln’de yaptıkları zirve toplantısında aldıkları bir tavsiye kararına dayanmaktadır.

G20, ilk toplantısını 15-16 Aralık 1999’da Berlin’de yaptı.

1999’dan bu yana her yıl bir kere G20 toplantılarında, 19 devletten maliye bakanları ve merkez bankası başkanları yanyana gelerek, uluslararası ekonomi ve mali politikalar konusunda değerlendirmeler yapıp, “tavsiye kararları” almaktadır. G20’de 19 devlet yerelmasına rağmen, adı G20’dir, çünkü Avrupa Birliği de sanki ayrı bir devletmiş gibi, Avrupa Merkez Bankası Başkanı ve Avrupa Komisyonu Başkanı tarafından temsil edilmektedir. Bunun dışında bu zirve toplantılarına Uluslararası Para Fonu’nun (IMF) Genel Müdürü ve Dünya Bankası’nın ve IMF’nin Başkanları, IMF’nin Maliye ve Para Komisyonu Başkanı ve Gelişme Yardımı Komisyonu Başkanı da “danışman” olarak katılmaktadır.

G20 üyesi devletler, G8’lere ek olarak Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, Meksika, Suudi Arabistan ve Türkiye’dir.

G20’ler kulübünde yer alan devletlerde dünya nüfusunun 2/3’si kadarı yaşamakta, bu ülkelerde dünya sosyal ürününün (dünya çapında üretilen mal ve hizmetlerin, üretilen tüm değerlerin toplamının) % 90 kadarı gerçekleştirilmektedir. Dünya ticaretinde ise G 20’lerin payı % 80 civarındadır.

Anda G8’ler dünyanın gerçek efendileri iken, G20’leri içinde yer alan 11 diğer devlet de, G20 üzerinden G8’lere eklenmektedir. G8 dışındaki AB üyeleri, –bunlar içinde ikinci derecede emperyalist güç olanlar da– G20 içinde AB üzerinden temsil edilmektedir.

(3) Bu vergi çeşidi, bunu ilk öneren kişi olan Nobel ödüllü burjuva iktisatçısı James Tobin’e atfen “Tobin vergisi” olarak adlandırılmaktadır. “Antiglobalizasyon” hareketi içinde önemli bir role sahip Attac gibi örgütler için Tobin vergisi, sistemi “adaletli” yapmak için en önemli araçlardan biridir.

(4) Bunun dışında bir de, Ekim Devriyle birlikte dünyanın altıda birini oluşturan bir ülkenin emperyalist zinciri parçalayıp, emperyalist dünyanın dışına çıkmasıyla ortaya çıkan, emperyalizmin iktidarının pratik olarak sorgulandığı, onun dünya egemenliğinin pratikte son bulması, bir yanda sosyalist Sovyetler Birliği ile, diğer yanda kapitalist dünya; daha sonra sosyalist kamp/kapitalist kamp çelişmesinin ortaya çıkmasıyla, somut bir olgu ifadesi olarak kullanılan emperyalizmin genel buhranı kavramı vardır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, yeni halk demokrasili ve sosyalist devletlerin ortaya çıkmasıyla daha da derinleşen bu genel buhrandan, emperyalist dünya revizyonistlerin sosyalist ülkelerde iktidarı ele geçirmesi sonucu çıkmış durumdadır. Bugün emperyalizm yirminci yüzyılın başında olana benzer bir biçimde bütün dünya üzerinde egemendir. Onun egemenlik alanı dışında olan sosyalist bir devlet yoktur. Bu somut anlamda, bir veya birkaç devletin emperyalist sistem dışına çıkmış olması anlamında, sosyalizmin devlet iktidarı biçiminde kapitalist dünyanın karşısında durduğu anlamında bir genel buhrandan bugün söz edilemez.

(5) Bu bağlamda grev istatistikleri işçi hareketinin andaki seviyesinin düşüklüğünü gösterme açısından bilgi vericidir:

2001 yılında toplam 35 grev yapılmıştır. Bu grevlere katılan işçi sayısı 9911 idi. Grev ile kaybolan işgünü sayısı ise 286 015 idi.

2002 yılında 27 grev oldu. 4618 işçiyi kapsayan bu grevlerde kaybolan işgünü sayısı 43 885 idi.

2003 yılında 23 grev yapıldı. Grevci işçi sayısı 1535 idi. Kaybolan işgünü sayısı ise 144772 idi.

2004 yılında yapılan grev sayısı 30, katılan işçi sayısı 3557, kaybolan işgünü sayısı ise 93161 idi.

2005 yılının ilk 6 ayında 28 grev yapıldı. 2950 işçinin katıldığı bu grevlerde kaybolan işgünü sayısı 70311’di.

(Bkz., Toplu İş Sözleşmeleri, Grevler, Lokavtlar, DİE Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları İndeksi.)

Bolşevik İnisiyatif Almanya'nın mesajı

Değerli yoldaşlar,

Mutluluğun resmi olan, Bolşevik Parti (Kuzey Kürdistan-Türkiye) 8. Olağan Kongresi'ni Bolşevik İnisiyatif Almanya olarak komünistçe selamlıyoruz.

“Sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin? / İşin kolayına kaçmadan ama”

Bundan yaklaşık olarak 25 sene önce yola mutluluğun resmini yapmak üzere çıkan siz değerli yoldaşlarımızın Partinin 8. Kongresine katılanlar olarak ne kadar övünseniz azdır. Bizleri de bu sevincinize ve övüncünüze davet ederek kattığımız için öncelikle teşekkür etmek istiyoruz. İçinde bulunduğumuz koşullar nedeniyle bir temsilci yoldaşımızı gönderemeyişimizi anlayışla karşılamanızı istiyoruz.

İşin kolayına kaçmadan sabırla ilmek ilmek ördüğünüz parti ağının, bu bağlamda yaptığınız iştekm gelmiş olduğunuz yerin bizim gibi yola yeni çıkmış ve henüz işin başında olan bir örgüt için ne kadar önemli olduğunu sizler de tahmin edersiniz.

Komünizm kavgasında reformizmin ve oportünizmin bütün hatalarına karşı mutluluğun resmini yaparken; *“gül yanaklı bebesini emziren melek yüzlü anneciğin resmini değil / ne de ak örtüde elmaların / ne de akvaryumda su kabarcıklarının arasında dolaşan kırmızı bebeğinkini”* yapmayarak hem Kuzey Kürdistan - Türkiye hem de proleter dünya devrimine getirmiş olduğunuz soluk bizim de daha rahat nefes alıp vermemizi sağlıyor.

Partinizin bugün ulaştığı olduğu noktaya kolay gelmediğini yakinen biliyoruz. Bunun bilincindeyiz ve ama geldiği

yer bugün hemen hemen her komünistin gıpta ile bakacağı bir yerdir. Sadece gelmiş olduğu ülke proletaryasının değil proleter dünya devriminin bir halkası olduğunu kavrayan sınıf bilinciyle enternasyonalist çalışma tarzını mücadelede hakim kılmış ve bizlerin de yaşadığımız ülkede enternasyonalist mücadelemizde canlı bir örnek oluşturmaktadır.

“sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin? / 1961 yazı ortalarındaki Küba'nın resmini yapabilir misin?”

Bizler sizin bundan yaklaşık on sene önce bizim örgütümüzün kuruluşuna yol açan adımı atmış olan değerli yoldaşların enternasyonalizmin resmini yaptıklarını düşünüyoruz, işin kolayına kaçmadan ama!

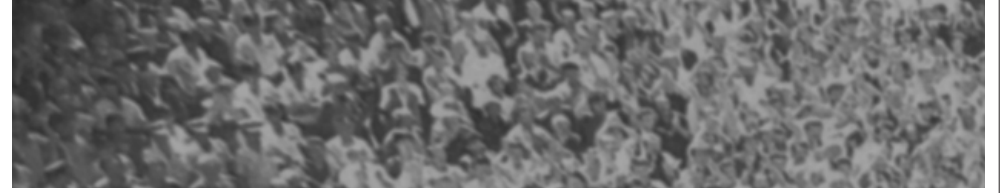
Ve değerli yoldaşlar sizlerin bu parti kongresinde önünüze koymuş olduğunuz “Sosyo Ekonomik Yapı” BP programının son halkasını oluşturması bağlamında bir kez daha işin kolayına kaçmadan da nelerin başarılabilceğini bizlere gösteriyor. Bizler ve komünizm davası uğruna yola çıkanlar için yolun hemen başında sayılırız ama yaratılan değerleri gözönüne aldığımızda: *“çok şükür çok şükür bugünü de gördüm / ölsem gam yemem gayrinin resmini ...”* sizler yaptınız yoldaşlar!

Kongrenin başarılı ve coşkulu geçmesini diliyor, alınacak kararların proleter dünya devrimine ışık tutmasını diliyoruz ve istiyoruz!

Bolşevik selamlarla...

Ekim 2005 ●

**Bolşevik İnisiyatif Almanya
Merkezi Yönetimi a.**

İŞTE BİZİM KİMLİĞİMİZ:

İnsanız, işçiyiz, köylüüz, emekçiyiz!

Bir kimlik tartışmasıdır almış başını yürüyor. Alt kimlik - üst kimlik, bilmem ne kimlik. Ortalık toz duman.

Tartışmanın çıkış noktasında hükümetin başı Tayyip Erdoğan'ın Şemdinli konuşmasında söylediği sözler var. Erdoğan, Kürt ulusunun ulusal uyanışı, ulusal haklarını talep edişi, direnişi, mücadelesi karşısında, hele bir de buna Güney Kürdistan'da ABD güdümlü bir devletleşme olgusunun açık bir biçimde ortaya çıkması da eklenince, artık Türklüğün tek kimlik olarak dayatılmasının TC'nin toprak bütünlüğü açısından oynadığı olumsuz rolü gördü. O burjuvazinin bu gerçeği gören kesiminin uzun süreden beri talep ettiği gibi, Türklük yerine Türkiyelilik kavramını birleştirici, TC'nin toprak bütünlüğünü koruyucu, sürdürücü “üst kimlik” kav-

ramı olarak ortaya koydu. Buna göre Türkiye'de Türk, Kürt, Çerkez, Arap, Laz vb. alt kimlikler Türkiyelilik üst kimliği altında birleşecek, bu alt kimlikler içinde birinin diğerlerine üstünlüğü vb. iddiasından vazgeçilecek.

Aslında Türkiye'de milli sorunun Türkiyelilik üst kimlik kavramı ile çözülmeye çalışılması yeni değildir. Türkiyelilik kavramı 1960'lı yılların ortalarında TİP ile Meclis'e de taşınan “Türkiye Solu”nun bir kavramı idi. O günkü dönemde, Kemalizm ile Sosyalizm arasında Çin Seddi görmeyen, özünde Kemalist olan Sol'un “Türkiye'de yalnızca Türklerin yaşadığı”, Türkiye'nin “Türklerin” olduğu açık ırkçı şoven söylemlerinden birazcık olsun uzaklaşılması niyetini ve isteğini ortaya koyan, o günkü dönemde yine de ilerici bir rol oynayan bir tavrın ifadesi

idi. O günkü dönemde de bu tavır, sağın büyük tepkisini topluyordu.

1960'lı yılların ortalarından bu yana köprülerin altından çok sular aktı. 1970'li yılların başında partimizin öncülü TKP/ML'nin kurucusu İbrahim Kaypakkaya yoldaş, "Türkiye'de Milli Mesele" yazısında, marksist - leninist ilkeler temelinde ülke gerçekliğini çözümlenerek Kürtlerin bir ulus oluşturduğunu ve Kürt ulusunun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkının savunulmasının her komünistin en önemli görevlerinden biri olduğunu ortaya koydu. 1970'li yılların sonlarından başlayarak, Kürt ulusal uyanışı ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi büyük boyutlar kazanarak, egemen sınıfların "kart kurt" "dağ Türkleri" vb. masal teorilerini paramparça etti. Kürtler biz varız, haklarımızı istiyoruz diyerek bir kez daha tarih sahnesinde yerlerini aldılar. 1978'de kurulan PKK önderliğinde 1984'te silahlı mücadeleyi başlatan Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi kullanılan tüm şiddetle ezme, savaşla yok etme yöntemlerine rağmen yokedilemedi. Tersine gelişti, güçlendi. Öyle ki, Türk egemen sınıfları en öndeki temsilcileri ağızından lafta da olsa "Kürt realitesi"ni tanıdıklarını ilan etmek zorunda kaldılar. Fakat bu onların bir yandan da Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini silahla ezme, yok etmek siyasetinden vazgeçmeleri anlamına gelmedi.

Gelinen noktada ortada yeni bir gerçeklik vardır: Güney Kürdistan'da ABD güdümünde ve koru-

macılığında da olsa bir Kürdistan devletleşmesi olgusu. Bu, Genelkurmay Başkanı'nın "Dünün Kürt Aşiret reisini şimdi devlet başkanı olarak karşılayıp, ağırlamak durumundayız" biçiminde ifade ettiği olgu, egemen sınıfların ezberini bozan, "kırmızı çizgi"lerini silikleştiren bir olgudur. Türk egemenleri şimdi bu olguyla birlikte yaşamak, kendilerini bu olguya göre yeniden konumlandırmak, bu olgunun TC işgali altında olan Kuzey Kürdistan'a etkisini sınırlandırmak için siyasetler geliştirmek zorundalar. İşbirlikçi büyük burjuvazinin AB ile bütünleşmek için can atan özel sermayeli kesimi bu bağlamda TC'nin rolünü, Güney Kürdistan'da ABD Irak'tan çekildikten sonra doğacak boşlukta Kürt Federe Devletinin hamiliğini yapan bir TC'de, Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de de Kürtler üzerindeki milli baskıların azaltıldığı, kültürel kimi hakların tanındığı bir "liberal" siyasette görüyor. Bunlara göre, TC'nin toprak bütünlüğünü koruma ve sağlamaştırmanın tek yolu budur. Aksi taktirde Güney Kürdistan'daki oluşumun Kuzey Kürdistan'da da "ayrılıkçı" eğilim ve hareketleri güçlendirmesi engellenemez! Yani bu kesimin de bir tek temel derdi vardır: TC'nin toprak bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi. Türkiyelilik üst kimliği altında "Kürt sorununu" çözüme bu kesimin siyaseti ve önerisidir.

Bu kesimin karşısında bugün hâlâ gerçek iktidarı elinde tutan büyük bürokrat devlet burjuvazisi kesimi

vardır. Bu kesim hâlâ "Kürt sorunu" diye bir sorun olmadığını, TC devletine karşı, emperyalistlerin Sevr siyasetinin devamı olarak yürüttükleri bir bölme planı olduğunu, "terörist PKK" nin emperyalistlerin güdümünde TC yi bölmek için saldırdığını, buna karşı yapılacak şeyin şiddetle ezmek olduğunu, gerekirse Güney Kürdistan'a da saldırıp, orada da bir devlet oluşumunu engellemek gerektiğini vb. çeşitli varyasyonlarıyla savunmaktadır. Bu kesimin sözcüleri şimdi Türkiyelilik üst kavramı altında, Türk ve Kürt alt kimliklerini birleştirmeyi öneren Erdoğan'ı, anayasal suç işlemekle, vatan hainliğiyle vb. suçluyor. Yani bu kesim için Türklük Türkiye'de her milliyetten insanın kabullenmesi gereken üst kimliktir. Herkes Türklüğü kabul etmek zorundadır. Ya Türklük kabul edilecektir, ya da etmeyen "bölücü" olarak damgalanıp sonuçlarına katlanacaktır. MHP'li açık ırkçıların "Ya sev, ya terk et!" şiarıdır pratikte bunların taşıyan, bu anlamda hiçbir sorunu çözmeyen Türkiyelilik kavramının üst kimlik kavramı olarak önerilmesini bile vatan hainliğiyle suçlayacak kadar gözü dönmüş ırkçılardır.

Egemen sınıfların sürdürdüğü "alt kimlik" "üst kimlik" kayıkçı kavgasında her iki kesimin de çıkış noktasının bir ve aynı olduğu gözden kaçırılmamalıdır: Türk egemen büyük burjuvazisinin her iki kesimi için de çıkış noktası, TC'nin toprak bütünlüğünün korunması ve güç-

lendirilmesidir. Aralarındaki kavga bunun hangi yöntem ve araçlarla daha iyi yapılabileceği konusunda bir kavgadır.

Biz Bolşevikler çok açık bir biçimde şunu söylüyoruz:

Kuzey Kürdistan TC'nin işgali altında bir ülkedir. TC sınırları içindeki Kuzey Kürdistan'daki Kürt ulusu ayrılma ve ayrı devlet kurma hakkına sahiptir. Bu hakkı kayıtsız koşulsuz savunmayan bir siyaset, gerçekte Kürt ulusunun, Türk ulusu ile eşitliğini kabul etmemektedir.

Biz Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusunun ayrılma, ayrı devlet kurma hakkını kayıtsız koşulsuz savunuyoruz. Biz bunu yaparken, aynı zamanda Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da yaşayan bütün milliyetlerden tüm emekçilerin, Türk egemen sınıflarına, onlarla işbirliği içinde de hareket eden Kürt burjuva ve toprak ağalarına ve bunların tümünün emperyalist ağababalarına karşı ortak çıkarları olduğunu, tüm emekçilerin devrim için, ve devrimde birleşerek ortak düşmanlarını alt etmesi, kendi düzenlerini kurmaları gerektiğini savunuyoruz.

Kürt ulusal sorununun da gerçek çözümünün ortak devrimden geçtiğini, gerçek demokrasiden, halk demokrasisinden, sosyalizmden geçtiğini savunuyoruz.

Halkların gerçek kardeşliğinin, eşitliğinin ancak halk demokrasiyle ve sosyalizmle birlikte kazanılacağını savunuyoruz.

Türkiye'de, "Kızıl Elma" koalisyoncusu açık ırkçıların Türklülüğü

ne kadar çözüm değilse, “liberal” lerin “Türkiyeli”lik üst kimliği altındaki çözüm planı da o kadar çözümsüzlüktür. Üst kimlik olarak önerilen “Türkiyelilik” gerçekte Türk etnik/millî kavramını çıkış noktası alan, bütün diğer milliyetlerin “Türk”-iyelilik adına gerçekte Türklük içinde eritilmesini içeren bir çözümdür. Çok uluslu devletlerde çözümün nasıl olması gerektiği, bunun temelini bütün ulusların ayrılma hakkının kayıtsız koşulsuz tanınması olduğu, Lenin-Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliğinde yaşanmış ve gösterilmiştir. Orada her ulusun kendi devleti, tüm milliyetlerin bölgesel özerkliği ve tam hak eşitliği vardı. 16 “Ulusal” Sosyalist Cumhuriyet’in içinde birleştiği ortak merkezi devletin adı hiçbir ulusal kimlik taşıyamıyordu: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği! 2. Dünya savaşında da Nazi sürülerini inine kadar kovalayıp, Nazi imparatorluğunun tarihe gömülmesinde başrolü oynayan Sovyet Halklarının ulusal eşitlik temelindeki birliği idi!

Biz, Kuzey Kürdistan – Türkiye Bolşevikleri, Lenin-Stalin’in milliyetler siyasetinden öğreniyoruz: TC sınırları içindeki tüm ulusal baskı ve eşitsizliklere karşı, Kürt ulusunun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkını, tüm milliyetlere tam eşitliğini kayıtsız koşulsuz savunurken, aynı zamanda “Bütün milliyetlerden işçiler, köylüler emekçiler... Devrim için, devrim mücadelesinde birleşin! Tek gerçek kurtuluş devrimdir!” diyoruz.

Biz şimdi büyük gürültüyle yürütülen alt kimlik üst kimlik tartışmasının anlamını yukarıda ortaya koyduk.

Bizim tanıdığımız bir tek biyolojik kimliğimiz vardır: Biz **insanız**. O yüzden de insanca yaşamak istiyoruz. Sömürüyü, zulmü tarihe gömmek istiyoruz. İnsanız onun için, işçilerin emekçilerin demokrasisi, sosyalizm ve komünizm diyoruz!

İnsanız, ve sınıflı toplumda yaşıyoruz. Bu yüzden bizim tanıdığımız bir sınıfsal kimliğimiz vardır: Biz **işçiyiz, köylüyüz**; emeğini satarak geçinen **emekçiyiz**. Milletimiz, dilimiz, dinimiz, mezhebimiz ne olursa olsun, biz önce insanlığın emekçi kesimiyiz. Biz **‘büyük insanlık’**ız. Bizim bizi sömüren bir avuç azınlığa karşı çıkarlarımız ortaktır. O bir avuç azınlık bizi milliyetimiz, dinimiz, mezhebimiz gibi bizi ayıran noktalarda bölerek, kimliğimizi bunlar üzerinden tanımlayarak egemenliğini sürdürüyor! O halde bizi bölen bu kimlik özellikleri yerine, bizi birleştiren kimlik özelliği olan **emekçi** kimliğimizle dikilelim Sömürü ve zulüm imparatorluğunun karşısına!

Yıkalım bu köhne düzeni,

Biz başka alem isteriz!

Bizi hiçe sayanlar bilsin,

Bundan sonra her şey bizim!

1 Ocak 2006 ●

Bolşevik Parti
(Kuzey Kürdistan – Türkiye)
Merkez Komitesi

Sol içi ilişkilerde şiddeti dışlamanın yolu...

Bilindiği gibi 2004 yılı sonunda DHKP-C ile PKK taraftarları arasında Yunanistan’daki Lavrion mülteci kampında şiddet olayları yaşanmış, ertesinde bu şiddet olayları İstanbul’a HÖC ile DEHAP taraftarları arasındaki şiddet olayları biçiminde yansımış, olayların tırmanma eğilimi göstermesi üzerine, HÖC’ün çağrısı ile “Sol içerisinde bir hukuk oluşturmak” amacıyla görüşmeler yapılmaya başlanmıştır. Aylarca süren kimi güçlerin çağrılmadığı, kimi çağrılanların gelmediği, kiminin tartışma sürecinde katılımdan çekildiği görüşmeler sonrasında Ekim 2005’te ortaya 18 imzalı bir “Deklarasyon” çıktı. Söz konusu deklarasyon şöyledir:

“Devrimci ve Demokratik Yapılar Arasında Şiddete Karşı Çözüm Deklarasyonu

2005 yılı Ocak ayı içerisinde DEHAP ve HÖC arasında yaşanan gerilimin üzerine, sol içerisinde bir hukuk oluşturmak hedefiyle kurulan “Devrimci ve Demokratik Yapılar Arasında Şiddete Karşı Çözüm Platformu”, altı aylık bir tartışma sürecinin sonunda aşağıdaki deklarasyonu yayınlamıştır.

Emperyalizme ve sömürüye karşı, insanın insanı ezmediği, özgür ve sömürsüz bir dünya için mücadele eden devrimci ve demokratik yapılar, bilindiği gibi bu mücadele sürecinde ağır baskı ve zulümlerle karşılaşmış-

lardır. Dünyanın neresinde olursa olsun, emperyalizme ve sömürüye karşı mücadele her zaman zorlu koşullar altında ve bedeller pahasına yürütülür. Bu durum doğası gereği devrimci ve demokratik yapıların ve hatta tek tek insanların bile en geniş anlamıyla büyük bir “aile”nin parçası oldukları ve aralarındaki ilişkilerin kardeşçe olması gerektiği anlamına gelir. Devrimci ve demokratik yapılar, siyasi sorunlara bakışları gereği birbirlerinden farklı düşüncelere, programlara sahiptirler. Ancak, bu yapılar arasındaki ilişkilerde devrimci dayanışma ve karşılıklı saygı esastır. Bizler faaliyetlerimizi yürütürken bu ilkeyi esas almakta, farklılıkları çatışmaya dönüştürmemeyi temel bir davranış biçimi olarak benimsemekteyiz.

Adalet, mücadelemizin temel hedeflerinden biri olduğu gibi, aramızdaki ilişkilerin de güvencesidir. Bu anlamıyla devrimci ve demokratik yapılar arasındaki ilişkileri belirleyen, daha sağlıklı, kalıcı ve dayanışmayı geliştiren bir muhtevaya büründüren bir kuruma ve hukuka duyulan ihtiyaç, bugün çok daha yakıcı bir şekilde kendini hissettirmektedir.

Bizler, deklarasyon metninde imzası bulunan kurumlar olarak, yürüttüğümüz tartışma sürecinin sonrasında ilişkilerimizi düzenleyen kendi hukukumuzu yaratmayı başarmış bulunmaktayız. Oluşturduğumuz Platform, merkezi ve kalıcı olup; yaşana-

bilecek olası sorunları, kendi içinden belirleyeceği komisyonlar vasıtasıyla, deklarasyonumuzda ortaya koyduğumuz hukuksal çerçeve ışığında çözmeyi hedeflemektedir. Platformumuzun ve hukukumuzun devrimci ve demokrat yapılar arasındaki ilişkileri ve devrimci mücadeleyi geliştireceğine inanmaktayız.

Platform bileşenleri olarak aşağıdaki deklarasyona uyacağımızı devrimci ve demokrat kamuoyuna ilan ederiz.

A— Temel ilkeler ve karşılıklı sorumluluklar

Devrimci ve demokratik yapılar arasındaki ilişkilerde devrimci dayanışma ve karşılıklı saygı esastır. Politik hayatın doğası gereği, birbirlerinden farklı düşüncelere sahip olan partiler, örgütler, gruplar devrimci faaliyet içinde bu ilkeyi esas alırlar, farklılıkları çatışmaya dönüştürmemeyi temel bir davranış biçimi olarak benimserler.

Bu ilke uyarınca devrimci ve demokratik yapılar, diğer devrimci ve demokratik yapılarla aralarındaki ilişkilerde hiçbir biçimde şiddete başvuramazlar.

Yine aynı ilkeye bağlı olarak devrimci ve demokratik yapılar, diğer devrimci ve demokratik yapıların siyasi faaliyetlerini engelleyemezler. Ancak bu, kimseye diğer siyasi yapının kurum, etkinlik ve eylemlerini bozucu, provoke edici davranış içine girme hakkını vermez. Bir devrimci ve demokratik yapı, başka devrimci ve demokratik yapıların kurumlarına ve tüm etkinliklerine ancak o yapının izin vermesi durumunda ve izin verdiği ölçüde katılabilir, kendi etkinliklerini gerçekleştirebilir. Ters durumlar yaşandığında sorun diyalog yoluyla ya da platforma taşınarak çözülür. Devrimci ve demokratik yapılar, yazı ve yayınlarında hal-

ka, devrimci ve devrimciler arası dayanışma-saygı zeminine denk düşmeyen bir dil ve üsluptan kaçınırlar.

Devrimci ve demokratik yapılar, aralarındaki bütün sorunları doğrudan muhataplık ilişkileriyle çözerler; kişilerle olan her sorunda öncelikle ilgili siyasi yapıyı muhatap alırlar.

B— Platformun sorumlulukları

Siyasi sorumluluk bir bütündür. Siyasi yapılar, herhangi bir alanda çıkacak herhangi bir sorunda çözüm gücü olmak durumundadırlar. Sorun boşlukta bırakılamaz. Siyasi yapılar ortaya bir çözüm iradesi koyarak çözüm için yol ve yöntem göstermek zorundadır.

Platform, devrimci ve demokratik yapılar arasında yaşanan sorunların çözücü iradesidir. Bu platform her durumda çözüm iradesini derhal ortaya koymak ve sorunun çıktığı yere bu iradeyi yansıtarak “diyalogla çözüm” yolunun açılmasını sağlamak zorundadır.

Platformun sorumluluk kapsamı, kuşkusuz kendi bileşenleri arasındaki sorunlara ilişkindir. Ancak süreç içerisinde, henüz şu ya da bu nedenle platform içinde yer almayan devrimci ve demokratik yapılardan bir sorunla ilgili başvuru geldiğinde toplanır ve durumu değerlendirerek bir karar çıkarır. Platform dışındaki yapılar arasında yaşanan sorunun çözümsüzlüğü halinde, sorunu yaşayan taraflardan platforma başvuru olmasa dahi, platform sorunu gündemine alır ve çözmeye çalışır.

Platforma şu andan itibaren —mevcut çerçeve ve kurallar bütünlüğünü kabul etmek koşuluyla— yeni katılımlar mümkündür. Her yeni katılım başvurusunda platform durumu değerlendirir ve karar alır. Ancak plat-

formun özgün amacından ötürü “gözlemci” statüsü kabul edilemez.

C- Platformun işleyişi

1) Platform toplantıları açık tartışma yöntemiyle yürütülür; kararlarda ikna yöntemi esastır. Çözüm-süzlük durumunda 4/5 nitelikli oy çokluğuyla karar alınır.

2) Platform tarafından seçilen komisyon, en az üç en fazla beş yapının temsilcilerinden oluşur. Sorunu yaşayan tarafların temsilcileri komisyonda yer almaz.

3) Komisyon, yaşanan sorunla ilgili bütün olguları araştırmak, bu araştırmadan elde ettiği sonuçlara ve kendi ortak görüşünü, yaptırım önerilerini platforma sunmakla görevlidir. Nihai karar platform tarafından alınır.

4) Komisyon, bu çalışma sırasında tam yetkilidir. Çalışmanın her aşamasında taraflardan gerekli gördüğü bilgi, belge ve tanıkları ister. Taraflar komisyonun bu taleplerini karşılamak zorundadır.

5) Taraflar ve platformun bileşeni olan siyasi yapılar çalışmanın her aşamasında —müdahale etmemek koşuluyla— komisyon çalışmalarını gözlemci olarak izleyebilirler. Komisyon çalışmalarını tutanak altına alır ve istendiğinde taraflara ve platform bileşenlerine verir.

6) Komisyon çalışmalarının tıkanması ya da tamamen sekteye uğraması halinde, komisyon, salt kendi kararıyla çalışmayı sonlandıramaz, platforma döner ve orada çözüm yolu arar.

7) Platform kalıcıdır. Platform içerisinde oluşturulan komisyon ele aldığı sorunun çözümüne kadar yetkilidir. Sorunun çözümünden sonra ise çağrıcı sekreteryaya görevini üstlenir. Yeni gelen sorunda platform tarafından yeni

bir komisyon seçilir.

D— Çözüm yöntemleri

1) Herhangi bir biçimde devrimci ve demokratik yapılar arasında bir şiddet olayının geliştiği durumlarda, saldırının biçimi ve sonuçları ne olursa olsun, saldırıya uğrayan taraf hiçbir biçimde misilleme yapamaz.

2) Saldırıya uğrayanların meşru savunma hakkı, saldırının gerçekleştiği anla ve kendini koruma amacıyla sınırlıdır.

3) Şiddete maruz kalan taraf öncelikli olarak diyalog yolunu kullanır ve sorunu gerçekleştirdiği yerde karşılıklı diyalogla çözüme çabası gösterir; ancak bu çağrıya cevap alınmadığında ve sorun çözülemediğinde konu merkezi platforma taşınır.

4) Platformun çağrıcı sekreteryasına herhangi bir taraftan, herhangi bir biçimde başvuru yapıldığında, sekreteryaya ilk elden bütün platform bileşenlerini toplantıya çağırır. Platform en kısa sürede toplanır. Platform toplanıncaya kadar çağrıcı sekreteryaya, sorunun taraflarıyla görüşür, yaşanan fiili durumu dondurur.

E- Yaptırımlar

Uygulanacak yaptırımlar her özgün durumda sorunun ağırlığına göre; tarafların durum ve yaklaşımına, samimiyetine vb. bakılarak platform tarafından karar altına alınır. Uygulanacak yaptırımlar çağrıcı sekreteryaya tarafından denetlenir.

Devrimci ve Demokratik Yapılar Arası Diyalog ve Çözüm Platformu

(HÖC, DEHAP İstanbul İl Örgütü, BDSF, DHP, Kaldıraç, TKP, Sosyalist Barikat, EHP, Devrim Dergisi, Devrimci Hareket, SODAP, SDP, Proleter Devrimci Duruş, TÖP, ÖDP, İşçi Mücadelesi, SEH, ODAK)

Bizim bu deklarasyon hakkında görüşümüz kısaca şöyledir:

Önce, bir dizi değişik örgütün (18 imzacı var) yan yana gelip, bir ortak açıklama yapması ve “devrimci ve demokratik yapılar, diğer devrimci ve demokratik yapılarla aralarındaki ilişkilerinde HİÇ BİR BİÇİMDE ŞİDDETE BAŞVURAMAZLAR.” demeleri, bu dediklerini nasıl hayata geçirecekleri konusunda kimi kurallar geliştirmeleri, kendi deyimleriyle bu bağlamda bir “hukuk” yaratmaya çalışmaları ileriye atılmış, olumlu bir adımdır. Selamlanmalıdır.

Fakat bu ileri adım yeterli ve tutarlı değildir. Neden?

* “Devrimci, demokratik yapılar arası ilişkiler” den söz ediliyor.

Bununla ilgili olarak;

a) Bir yapının “devrimci demokratik” olup olmadığına kim karar verecek? Örneğin Devrimci Çözümcüler, DHKP-C için “devrimci demokratik bir yapı değil, karşıdevrimci bir çete.” Ya da PKK Devrimci Savaşçıları, PKK için “devrimci demokratik bir yapı” değil. Hemen her örgütün böyle değerlendirmeleri var. vb. “Devrimci demokratik yapılar”ın birbirleriyle ilişkilerinde şiddet kullanmayacakları tespiti, bizzat bu açıklamaya imza atan güçlerin de gerekli görüp uygun bulduklarında “devrimci demokratik yapı” görmedikleri, fakat sol içinde olan “yapı” ve kişilere şiddet uygulamalarını engellemez.

b) İşçi ve emekçilerin bir bölümü içinde hâlâ sol içinde sayılan pratik siyasette söylemi ve eylemiyle MHP’den pek farkı kalmayan İP gibi yapılar var. Bunların “devrimci demokratik” yapı olarak adlandırılması mümkün değil.

Fakat bu gibi “yapılar”la ilişkilerde

de şiddet anda kullanılması doğru olan bir yöntem değil, yer yer işçi ve emekçileri karşı karşıya getiren bir edim.

c) Şiddet sorununun yalnızca “yapı”lar —yani örgütler— arası ilişki bağlamında tartışılıp çözülmeye çalışılması eksik ve yanlış. Bir çok halde şiddet olayı örgüt ile, örgütün çeşitli nedenlerle “cezalandırılması”nı uygun ve gerekli gördüğü bireyler arasındaki ilişkilerde ortaya çıkıyor. Örneğin Metin Kahraman dövülüyor. Bu dövülme olayı kimi “devrimci demokratik yapılar” tarafından sahiplenilebiliyor. Şiddetin dışlanmasının “yapılar” arası ilişkilerle sınırlandırılması, örgütlerin sol içinde kişilere karşı şiddetini sorgulamıyor, norm içinde görüyor.

* Açıklamanın girişinde “devrimci demokratik yapıların... mücadele süreci içinde ağır baskı ve zulümlerle karşılaştığı ... büyük bir ailenin parçası oldukları ve aralarındaki ilişkinin kardeşçe olması gerektiği” vb. söyleniyor.

Bunlar doğru tespitlerdir. Fakat bu “büyük ailenin” parçalarının büyük bölümünün geçmişte hem birbirlerine karşı, hem de yer yer kendi içlerinde şiddet uygulamış oldukları, “ağır baskı ve zulümler”in ne yazık ki yalnızca egemen sınıflardan gelmediği, yer yer “yapıların” diğer “yapılara”, yapıların kendi içlerinden çıkıp, ayrılan kimi yapılar ve kişilere yaptığı “ağır baskı ve zulümler”in olduğu olgudur. Bunun olgu olduğu yerde, eğer tek tek imzacı örgütler, bu konuda kendi geçmişlerinin özeleştirici bir muhasebesini yapmaz, bu konuda işçi emekçi yığınlarının önünde tutarlı bir özeleştirici yapmazlarsa, şimdi bir hukuk oluşturulduğu ve bundan böyle yapıların birbiri ile ilişkilerinde hiçbir şekilde şiddet

kullanmayacakları vb. açıklamaları, konjonktürel bir amaç açıklaması olarak kâğıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Açıklamada tek sözcükle özeleştirici bir tavır yoktur. Bu haliyle bu açıklama geçmişin imzacıların bir bölümü açısından oldukça yoğun olan “günah” defterini silen bir işleve sahiptir.

* Temel ilkeler ve karşılıklı sorumluluklar bölümünde:

— “Devrimci ve demokratik yapılar, diğer devrimci ve demokratik yapıların siyasi faaliyetlerini engellereyemezler. Ancak bu, kimseye diğer siyasi yapının kurum, etkinlik ve eylemlerini bozucu, provoke edici davranış içine girme hakkını vermez. Bir devrimci ve demokratik yapı, başka bir devrimci ve demokratik yapıların kurumlarına ve tüm etkinliklerine ancak o yapının **izin vermesi durumunda** ve **izin verdiği ölçüde** katılabilir, kendi etkinliklerini gerçekleştirebilir.” deniyor.

Burada söylenen nedir? Burada söylenen gerçekte “yapılar” arası hukuk adına, her “yapı”nın kendi egemenlik alanı içinde, diğer “yapı”ların ajitasyon-propoganda-örgütlenme özgürlüğünü sınırlama hakkına sahip olduğudur. Değişik yapıların bir alanda yan yana çalışma yürüttükleri bir ortamda, deyim yerinde ise sonradan gelen, ilk önce orda olandan **izinli** olarak ve o **izin**in sınırları çerçevesinde faaliyet yürütebilir. Aksi taktirde yaptığı, bu açıklamaya göre “diğer yapının eylemlerin bozucu, provoke edici davranış” olarak değerlendirilecektir. Böyle bir “hukuk”un devrimcilik ve demokratlık adına savunulabilmesi ilginçtir. Biz işçi ve emekçiler için burjuvaziden sınırsız fikir ve örgütlenme özgürlüğü istiyoruz, fakat kendi dar “egemenlik alan”larımızda “sa-

kın ha” —hem de devrimci ve demokrat olarak gördüğümüz “diğer”lerinin— bizimle eşit şartlar altında hareket etmesini istemiyoruz. Şiddeti dışlamayı amaç edinen bir açıklamada, ajitasyon-propaganda-örgütlenme özgürlüğünü sınırlandırıcı hukuk kuralları formüle ederek, yeni şiddet eylemlerinin gerekçelerini yaratıyoruz.

— “Devrimci ve demokratik yapılar, yazı ve yayınlarında halka, devrime ve devrimciler arası dayanışma-saygı zeminine denk düşmeyen bir dil ve üsluptan kaçınırlar.” deniyor.

Doğrudur, yalnızca neyin değil, nasıl savunulduğu, üslup da önemlidir. Ne için? İşçi ve emekçileri ikna etmek için. Üslup sorununun fakat örgütlerarası şiddet bağlamında hukuk yaratma adına ortaya konmuş bir belgede ne işi var? Varsayalım ki, bir “yapı” dili ve üslubunda yanlış yaptı. Bu yapıya karşı şiddet kullanılmasının gerekçesi olabilir mi? Eğer olamazsa, neden dil ve üslup sorunu bu belgede yer alıyor?

“Dil ve üslup”un “halka, devrime ve devrimciler arası dayanışma-saygı zeminine denk” düşüp düşmediğine kim, nasıl karar verecek?

Örneğin, bir “yapının” bir diğer yapının siyasi çizgisine eleştiriler getirmesi “milliyetçi” ya da “oportünist” demesi “dayanışma saygı zeminine” denk düşer mi, düşmez mi?

Ya da bir yapının, bir başka yapının önder bir kişisi hakkında, onun polisteki tavrı bağlamında eleştiri getirmesi, poliste çözülmüş olduğunu ortaya koymasını “dayanışma-saygı zemini”ne denk düşer mi, düşmez mi?

Bir somut eylem bağlamında, atılan bir adımın değişik değerlendirilmesi temelinde, bir yapının gayet devrimci olarak değerlendirdiği adımı, bir baş-

ka yapının anda “egemen sınıflara yayan bir tavır” olarak değerlendirmesi, bunu nedenleriyle ortaya koyması, “dayanışma ve saygı zeminine denk” düşer mi, düşmez mi? vb. vs.

Görüldüğü gibi dil ve üslup sorununun aslında burada yeri yoktur. Fakat var olmasının da mantığı vardır: Şiddete karşı olan bir platforma kimi örgütler kendileri açısından şiddet kullanmanın gerekçelerini koymuşlardır. Güçlü olan örgütler —bu güçlülük aslında görece, sol örgütlerin kendi aralarındaki ilişkilerde ötekilere göre güçlü olma anlamında bir güçlülük, gerçekte işçi sınıfı ve emekçi yığınlar içinde örgütlülük bağlamında (KUKM/PKK dışta tutulursa) önemli bir güç sözkonusu değil— kendilerine göre güçsüz olanların ajitasyon propagandasını ne ölçüde ve hangi dil ve üslubu kullanarak yapacağına karar verecekler. Buna uyulmadığı yerde, eh artık o zaman ne olacağını göreceğiz.

*Platformun işleyişi bölümünde; Madde 1’de, “... Kararlarda ikna yöntemi esastır. Çözumsuzlük durumunda 4/5 nitelikli oy çokluğuyla karar alınır.” diyor. Karar alınmadığı durumlar ne olacak ?

Çözüm yöntemleri bölümünde; “3) Şiddete maruz kalan taraf öncelikli olarak diyalog yolunu kullanır ve sorunu gerçekleştirdiği yerde karşılıklı diyalogla çözme çabası gösterir, ancak bu çağrıya cevap alınmadığında ve sorun çözülemediğinde konu merkezi platforma taşınır.” diyor.

Burada bir yandan devrimci ve demokrat yapılar arasında bir hukuk oluşturulma iddiasıyla yola çıkılıyor. Diğer yandan “çözüm” işi önce saldırıya uğrayana, “mağdur” olana yükleniyor. Deyim yerinde ise dövülen, vurulan, saldırıya uğrayana deniyor ki,

işini önce yerinde “diyalogla” kendin çözmeye çalış. Seni dövene, vurana, şiddet uygulayana de ki: “Arkadaş iyi yapmıyorsun, gel şu işi konuşarak çözelim.” Bu arada “devrimci ve demokrat” hukukun merkezi kurumu durumundaki “Merkezi Platform” seyircidir. Açıklamaya göre “demokrat ve devrimci yapılar arasındaki ilişkilerde hiçbir şekilde şiddet uygulanmayacaktır”, fakat uygulandığında, Merkezi Platform önce sessizce seyredecektir. Bu arada mağdur olan sorunu yerinde diyalog yoluyla çözmeye çalışacaktır. Merkezi Platform mağdurun, saldırıya uğrayanın yerinde çözme çabaları sonuç vermezse devreye girecektir. Böyle bir “hukuk”un ve oluşumun “demokrat ve devrimci yapılar arasındaki ilişkilerde şiddet”i engellemeyeceği en baştan bellidir.

Nitekim bu deklarasyon yayınlandıktan sonra da gelişen kimi olaylar, bizzat imzacılar içinde bulunan kimi güçlerin sol içi şiddeti gerçekten dışlamak gibi bir niyetlerinin olmadığını açıkça göstermektedir.

DHKC Balkanlar Temsilciliği adına yapılan bir açıklamada, PKK nin 1 Ocak 2006’da Lavrion’da (Yunanistan’da Atina yakınlarındaki mülteci kampı) DHKC taraftarlarına molotoflarla saldırdığı duyuruldu.

DHKC Balkanlar temsilciliği adına yapılan açıklamada saldırı somut olarak anlatıldıktan sonra şu değerlendirilmelere de yer veriliyor:

“Peki neden saldırıyor?”

Nedeni mülkiyetçiliktir. Benmerkezciliktir. Tüm sola kendine tabi olmayı dayatmaktadır.

Bunun dışında hiçbir nedenleri ve gerekçeleri yoktur. Gerekçe olarak söylenen her şey uydurmadır.

PKK devrimci hareketin ideolojik

mücadelesinden, devrimci hareketin kendisine tabi olmamasından, boyun eğmemesinden rahatsız olmakta ve saldırmaktadır. (...)

Tüm solu, ilerici, demokratları, aydınları bu saldırılara ve anlayışa dur demeye çağırıyoruz. Hepimiz biliyoruz ki bu anlayış, Türkiye solunda onlarca insanın ölümüne neden olmuştur. Bu anlayış “sol içi şiddet”i gelekselleştirerek Türkiye soluna güven ve prestij kaybettirmiştir. Bu anlayış egemen sınıfların, karşıdevrimcilerin, şovenistlerin eline sola karşı kullanabilecekleri malzeme vermiştir..

Halkın mücadelesine karşı sorumluluk duyan herkesi, bu saldırıların karşısına çıkmaya bu anlayışı mahkum etmeye çağırıyoruz.”

Çok doğru! Gerçekten de, “tüm sola kendine tabi olmayı dayatmak”, bunun için evet şiddete de başvurmak, “sol içi şiddet”i gelekselleştirmek, Türkiye ve Kuzey Kürdistan solunun, karşıdevrime yayan bir hastalığıdır. Bu anlayış evet mahkûm edilmelidir. Ve DHKC burada, somut olarak kendisinin saldırıya uğramış olduğu bir noktada, doğruyu savunmaktadır. Fakat tutarlı değildir. Çünkü DHKC’nin bizzat kendisi burada eleştirdiği ve mahkum ettiği anlayışın pratik uygulayıcılarından biridir, kendisinin “egemen” olduğunu sandığı yer ve alanda, kendi dışında kimseye hayat hakkı tanımayan, “güçlü” olduğunu sandığı yerde, kendine göre güçsüz gördüğünü şiddetle ezerek, kendine tabi kılmaya çalışan bir anlayışın pratiğini çokça yapmıştır. Yaptıklarının bir özeleştirisi vb. yoktur. Bunun olmadığı yerde DHKC’nin bu somutta doğruyu savunmasının çok fazla bir değeri yoktur. DHKC’nin açıklamasında sahiplendiği “Sol İçi Şiddete

Karşı Devrimci ve Demokratik Yapılar Arası Diyalog ve Çözüm Platformu”nda da, burada DHKC’nin mahkum edilmesini istediği “benmerkezci” “kendine tabi olmayı dayatan” anlayış, üstü örtülü de olsa soğuşturulmuştur.

Bunu platform değerlendirmemizde ortaya koyduk. O halde çözüm nerede? Eğer istenirse, gerçekten sorumluluk duyulursa çözüm çok basittir...

Çözüm için öneri:

Sol içinde şiddet eylemleri, gerçekte karşıdevrime yayan, işçi ve emekçi yığınları arasında örgütlü kesim açısından düşmanlık körüklemeye, örgütsüz kesim açısından ise, devrimden, devrimcilerden uzak durmaya, uzaklaşmaya hizmet ediyor.

Aslında eğer “demokrat ve devrimci yapılar” arasındaki ilişkilerde, yalnızca o ilişkilerde değil, bir bütün en geniş kavramı ile sol içinde şiddet dışlanmak isteniyorsa, o zaman yapılacak iş bütün sol örgütlerin çoğunluğunun iki maddelik bir açıklama yapması ve buna uygun davranmasıdır:

— **Sol içi ilişkilerde şiddet kullanmayı ilke olarak reddediyor, sol içi şiddet kullanımının her biçimi karşı devrime hizmet eden, karşıdevrimci edim olarak değerlendiriyoruz. Sol içi şiddet kullanan örgüt ve kişileri bu edimleri nedeniyle teşhir ve tecrit edeceğiz.**

— **Şiddet kullananlara karşı, şiddet ediminin olduğu sırada saldırıya uğrayanlar meşru müdafaa hakkına sahiptir. İntikam için karşı saldırıyı vb. ilke olarak reddediyoruz.**

Bütün ‘sol’u bu öneriyi tartışmaya, sahiplenmeye çağırıyoruz!

Ocak 2006 ●

Dünya Ticaret Örgütü'nün Hong Kong'ta yapacağı Bakanlar Konferansı'na karşı birleşelim!

1. DTÖ'nün 6. Bakanlar Konferansı 13-18 Aralık tarihleri arasında Hong Kong'ta yapılıyor. Bu konferans neoliberal evrensel ticaret rejiminin son on yılının muhasebesini yapacak. Bu konferans Hong Kong'ta düzenleniyor. Daha önceki konferanslara karşı muhalif güçlerin eylemlilikleri, konferansı düzenleyenlerin bu kez her türlü muhalif hareketi en baştan ezen Çin'i, emperyalizmin güvenilir bir limanı olarak tercih etmelerinin nedeni oldu. Amaç DTÖ'ye karşı muhalif güçlerin eylemlerini başında ve etkin olarak engellemektir.

2. Konferansı düzenleyen DTÖ Sekreteryasının açıklamasına göre bu konferansın temel gündem maddesi "Tarımsal ve sınai ürünlerin ticaretinin şartları konusunda anlaşmalar ve bunun dışında da hizmetler ticaretinde pazarların açılması"dır. Sekreteryaya bu konferansta ithal ikâmesinin bütünüyle ortadan kaldırılması, ticaret şartlarını çarpıtan çiftçi desteklerinin bütünüyle silinmesi için kesin bir son

tarih belirlenmesini istemekte, ticaretin önündeki tüm engellerin kaldırılması için bir tedbirler paketi kararlaştırılmasını talep etmektedir. Bu neoliberal ilkelerle açıklanan açık Pazar vaazları, gerçekte DTÖ üyelerinin büyük çoğunluğunu oluşturan ve yeni sömürge talarının nesnesi olan gelişmemiş ülkeler açısından bağımlılığın daha da artması, emekçiler için büyük kesintiler, daha büyük yoksulluk anlamına gelmektedir. İstenen güya bu ülkelerin de ABD ve AB ölçütleri temelinde ele alınmasıdır. Burada unutulmuş tam da gelişmemiş ülkelere örneğin tarım desteğini kesmeyi dayatan bu emperyalist güçlerin kendilerinin 7 milyar dolar tarım desteği verdikleri ve onların bu desteği kesme için verdikleri tarihin 2012 yılı olduğu gibi gerçeklerdir. Bu emperyalist güçler yoksul ülkelerin ürünlerine karşı, antidamping siyaseti adına gümrük üzerinden ve gümrük dışı bir dizi engel çıkarmakta, diğer yandan ama serbest ticaretten söz etmektedir. ABD gibi

bir dizi emperyalist ülkede hizmetler alanında ticaret tekellerin elindedir. Bunlara karşı gelişmemiş ülkelerin rekabet gücü yoktur. Hizmetler alanında ticaret serbestisi, gelişmemiş ülkeler açısından hizmetler alanının da bütünüyle emperyalist sermayenin hegemonyası altına girmesi demektir. Bütün bunlar Hong Kong Konferansı'nın gerek gelişmemiş ülkelerin hakları, gerekse emperyalist ülkelerde işçi sınıfı ve ezilen yığınlar açısından yalnızca yeni felaketler getireceğini göstermektedir. ABD ve AB kıstaslarının DTÖ'de temel alınması demek, bir dizi gelişmemiş ülkede kimi hükümetlerin de gösterdiği tüm direnişin entrika ve manevralarla kırılması ve DTÖ diktasının iyice kesinleşmesi, DTÖ'nün emperyalist büyük güçlerin hegemonya aracı rolünün bir kez daha ve kesin bir biçimde onaylanması demektir.

3. Gelişmemiş ülkelerin gözünün boyanması amacıyla, DTÖ Sekreteryası bu konferans için "Ticaret İçin Yardım" inisiyatifi isimli bir inisiyatif önermektedir. Bu inisiyatifin görevi DTÖ ile IMF ve Dünya Bankası arasında daha sıkı bir koordinasyon sağlamak olacaktır. Öngörülen bu inisiyatif üzerinden "ticaret yoluyla yoksulluğun geriletilmesi", "gelişmekte olan ülkelerin oynadıkları rolün seviyesinin yükseltilmesi" demagojik yaftaları altında hazırlık konferansları vb. düzenlenmesidir. Yani DTÖ önümüzdeki dönem halkları kandırma için daha fazla propaganda yapacaktır. DTÖ'nün

Hong Kong'da yapacağı Bakanlar Konferansı, emperyalist güçlerin emperyalist globalizasyon ve yeni sömürgecilik gündemlerini gerçekleştirmede yeni bir saldırı aracı olacaktır. Emperyalist globalizasyonun son üç on yıllık dönemde gerçekleştirdiklerinin bilançosu, IMF, Dünya Bankası, DTÖ üçlüsü, ve Çok Uluslu Tekeller (MNC) aracılığıyla gerçekleştirilen programların bilançosu açık dil konuşmaktadır: Bu bilanço dünya poletaryası ve ezilen halkları için işsizliğin, yoksulluğun, mahvolmanın, aşağılanma ve dışlanmanın yoğunlaşmasıdır.

4. Biz aşağıda imzası bulunan parti ve örgütler, başta ABD emperyalizmi olmak üzere tüm emperyalist güçlerin, IMF-Dünya Bankası-DTÖ ve Çok Uluslu Şirketler (MNC) ve diğer emperyalist örgütler ve işbirlikçileri üzerinden yürüttükleri acımasız Globalizasyon liberalizyon ve özelleştirme siyasetlerine karşı uzlaşmaz bir mücadeleye çağırıyoruz. İnsanlığın önünde duran tek gerçek alternatif olan sosyalizm devrimci hedefi ile yürütülmelidir bu mücadele. Bu dünya görüşü temelinde gelin Hong Kong Bakanlar Konferansı'na karşı güçlü bir enternasyonal hareket yaratalım. DTÖ'ye karşı DTÖ'yü, onun gibi emperyalist araçları ile birlikte bir bütün olarak emperyalist sistemi tarihin çöplüğüne gömmeye hedefine sahip bir enternasyonal hareket. Bize gereken budur.

(İmzalar...) ●